

LATVIJAS VISPĀRĒJĀS
VALDĪBAS BUDŽETA
PLĀNA PROJEKTS
2017.GADAM

RĪGA, 2016

Saturs

Ievads.....	3
Makroekonomiskās attīstības scenārijs	4
Fiskālā stratēģija un strukturālās bilances mērķi.....	8
Pielikums: Metodoloģiskie aspekti.....	39

Tabulas

Tabula 0.i). Ārējās vides pamata pieņēmumi	5
Tabula 1a: Izaugsme un ar to saistītie faktori.....	6
Tabula 1b: Patēriņa cenu izmaiņas	7
Tabula 1c: Darba tirgus attīstība.....	7
Tabula 1d: Sektoru bilances	7
Tabula 2.a: Vispārējās valdības budžeta mērķi sadalījumā pa apakšsektoriem	10
Tabula 2.b: Vispārējās valdības parāda attīstība 2016.-2017.gadā.....	11
Tabula 2.c: Netiešās saistības	11
Tabula 3: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu prognozes pie nemainīgas politikas sadalījumā pa galvenajām komponentēm	12
Tabula 4.a: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu mērķi sadalījumā pa galvenajām komponentēm.....	13
Tabula 4.b: Izdevumi, kas tiek izslēgti no izdevumu kritērija	14
Tabula 4.c Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā.....	14
4.c.i) Vispārējās valdības izdevumi izglītībai, veselības aprūpei un nodarbinātībai	14
4.c.ii) Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā	14
Tabula 5: Diskrecionāro pasākumu apraksts, kas iekļauti budžeta projektā	16
5.a.i) Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vispārējās valdības budžetā	16
5.a.ii) Diskrecionārie izdevumu pasākumi vispārējās valdības budžetā	18
5.b.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi centrālās valdības budžetā.....	21
5.b.ii): Diskrecionārie izdevumi pasākumi centrālās valdības budžetā.....	23
Tabula 5.c. Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vietējās valdības budžetā	23
Tabula 6.a: Valstu specifiskās rekomendācijas	26
Tabula 6.b: ES Stratēģijas noteiktie mērķi attiecībā uz izaugsmi un darbu	26
Tabula 7: Salīdzinājums ar Stabilitātes programmu 2016.-2019.gadam.....	38

Ievads

Latvijas Republika Eiropas Semestra ietvaros atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai Nr.473/2013 “Par kopīgiem noteikumiem budžeta plānu projektu uzraudzībai un novērtēšanai un pārmērīga budžeta deficīta novēršanai *euro* zonas dalībvalstīs” iesniedz Vispārējās valdības budžeta plāna projektu 2017.gadam.

Regula Nr.473/2013 paredz koordinēt un stiprināt budžeta uzraudzības procesu *euro* zonā kopumā:

- nodrošinot vienotu budžetu izstrādes laika ietvaru – budžeta procesa uzraudzība, kas tiek veikta pavasarī līdz ar Konverģences un Stabilitātes programmu sagatavošanu un iesniegšanu Eiropas Komisijā (turpmāk – EK), tiek papildināta ar otru uzraudzības fāzi, kas tiek īstenota rudenī, *euro* zonas dalībvalstīm gatavojot gadskārtējo valsts budžetu;
- nosakot vienotus budžeta principus, kas balstās fiskālajos nosacījumos, ko paredz stiprinātais Stabilitātes un izaugsmes pakts (turpmāk – SIP).

Latvijas Vispārējās valdības budžeta plāna projektu 2017.gadam š.g. 13.oktobrī ir apstiprinājusi valdība.

Makroekonomiskās attīstības scenārijs

Vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības scenārijs 2016.-2019.gadam izstrādāts 2016.gada jūnijā, ņemot vērā 2016.gada 1.ceturkšņa IKP datus un līdz 2016.gada 8.jūnijam pieejamo īstermiņa makroekonomisko informāciju. Salīdzinājumā ar Stabilitātes programmu 2016.-2019.gadam Latvijas IKP izaugsmes un inflācijas prognozes ir samazinātas, savukārt nodarbinātības pieauguma prognozes ir saglabātas nemainīgas. Citu rādītāju prognozes ir precizētas, ņemot vērā aktuālos statistikas datus.

Izstrādājot vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības scenāriju, Finanšu ministrija (turpmāk – FM) konsultējās ar Ekonomikas ministrijas, Latvijas Bankas, komercbanku, Starptautiskā Valūtas fonda un EK ekspertiem. Atjaunotās makroekonomisko rādītāju prognozes 2016.gada 10.jūnijā apstiprināja Fiskālās disciplīnas padome. Šīs prognozes tika izmantotas par pamatu Latvijas Vidēja termiņa budžeta ietvara 2017.-2019.gadiem izstrādei.

Makroekonomiskās attīstības scenārijs ir balstīts uz EK 2016.gada pavasara prognožu tehniskajiem pieņēmumiem, ņemot vērā aktuālāko informāciju līdz jūnija sākumam. Šie pieņēmumi paredz, ka 2016.gadā vidējā naftas cena būs 41,1 USD par *Brent* jēlnaftas barelu un 2017.gadā tā palielināsies līdz 45,9 USD, savukārt EUR/USD kurss 2016.gadā būs 1,1260 un 2017.gadā 1,1336.

Atbilstoši EK scenārijam, ekonomiskā attīstība ārpus Eiropas Savienības (turpmāk – ES) būs lēna, ko pamatā ietekmēs vāja ekonomiskā izaugsme attīstības tirgos. Lielāko attīstīto valstu ekonomiskais cikls ir sasniedzis maksimumu, līdz ar to nevarēs nozīmīgi kāpināt ārējo pieprasījumu. Tirgū saglabājas augsta nenoteiktība par to, ka pasaules ekonomikas izaugsme varētu lēnām uzlaboties. Rezultātā pasaules IKP izaugsmes prognoze ir samazināta par 0,2 un 0,1 procentpunktiem līdz 3,1% un 3,4% attiecīgi 2016. un 2017.gadā.

Pasaules tirdzniecības apgrozījuma samazinājums negatīvi iespaidos *euro* zonas attīstību, neskatoties uz zemām naftas cenām un labvēlīgu *euro* kursu. Tuvākajos gados *euro* zonas ekonomiskā izaugsme galvenokārt balstīsies uz iekšzemes pieprasījumu, samazinoties privātajam patēriņam un pieaugot investīcijām. Tādējādi *euro* zonas IKP izaugsme, pēc EK prognozēm, arī ir samazināta par 0,1 procentpunktu 2016. un 2017.gados līdz attiecīgi 1,6% un 1,8%.

Tā kā lielākā daļa Latvijas ārējās tirdzniecības darījumu ir ES, tad ES pieprasījuma lēnāka izaugsme ierobežos Latvijas ieņēmumus no ārējās tirdzniecības. Arī jaunu ārējo tirgu apguve pagaidām nekompensē tirdzniecības apjomu kritumu uz Krieviju, kuras nozīme ārējā tirdzniecībā kļūst arvien nenozīmīga (6,9% 2016.gada septiņos mēnešos) un paredzams, ka tādā līmenī tā arī paliks, jo prognožu periodā netiek prognozēts, ka Krievijas ieviestās sankcijas tiks atceltas. Tādējādi, līdzīgi kā ES, Latvijas izaugsme vidējā termiņā lielākoties balstīsies uz iekšzemes pieprasījuma pieaugumu – patēriņa un investīciju pieaugumu.

Tabula 0.i). Ārējās vides pamata pieņēmumi

	2015	2016	2017
Īstermiņa procentu likme <i>euro</i> zonā (gada vidējā)		-0,2	-0,3
Ilgtermiņa procentu likme <i>euro</i> zonā (gada vidējā)		0,2	0,3
USD/EUR kurss (gada vidējais)	1,1	1,1	1,1
Nominālais efektīvais maiņas kurss ES	-7,4	0,3	-0,1
Pasaules IKP, izņemot ES, pieaugums salīdzināmās cenās, %	3,2	3,3	3,7
ES IKP pieaugums salīdzināmās cenās, %	2,0	1,8	1,9
Pasaules preču un pakalpojumu tirdzniecības apjomu izmaiņas ES eksporta tirgos, izslēdzot ES, %	0,5	2,1	3,4
Pasaules preču un pakalpojumu importa apjomu izmaiņas, izslēdzot ES, %	0,5	2,1	3,4
Naftas cena (<i>Brent</i> , USD par barelu)	53,4	41,1	46,0

Tabula 1a: Izaugsme un ar to saistītie faktori

	EKS ¹ kods	2015	2015	2016	2017
		Līmenis	Pieaugums %		
1. Reālais IKP	B1*g	21,4	2,7	2,5	3,5
no kā					
pieskaitāmi aprēķinātajai ietekmei no budžeta pasākumiem uz ekonomikas izaugsmi					
2. Potenciālais IKP		21,7	2,7	2,4	2,6
Devums					
Devums pot.IKP: darba spēks			-0,2	-0,1	0,0
Devums pot.IKP: kapitāls			0,9	0,5	0,7
Devums pot.IKP : faktoru produktivitāte			1,9	1,9	1,9
3. Nominālais IKP	B1*g		3,4	2,8	5,3
Reālā IKP komponentes					
4. Privātais patēriņš	P.3	13,5	3,3	4,0	3,4
5. Valdības patēriņš	P.3	3,7	3,1	3,5	3,0
6. Bruto pamatkapitāla veidošana	P.51	4,8	2,7	-11,8	9,5
7. Izmaiņas krājumos	P.52 + P.53				
8. Eksports	P.6	12,5	1,4	-0,6	3,9
9. Imports	P.7	13,0	1,8	5,1	5,1
Devums reālā IKP pieaugumā					
10. Kopējais iekšzemes pieprasījums			3,2	0,5	4,5
11. Izmaiņas krājumos	P.52 + P.53		-0,2	5,5	0,0
12. Preču un pakalpojumu tirdzniecības bilance	B.11		-0,3	-3,5	-1,0

---

¹ Eiropas Kontu sistēma

Tabula 1b: Patēriņa cenu izmaiņas

	EKS kods	2015	2015	2016	2017
		Līmenis	Pieaugums %		
1. IKP deflators		113,7	0,6	0,3	1,7
2. Privātā patēriņa deflators		111,2	0,4	0,0	1,6
3. Saskaņotā patēriņa cenu indekss (SPCI)			0,2	0,0	1,6
4. Valdības patēriņa deflators		117,6	2,8	1,0	2,8
5. Investīciju deflators		112,6	0,4	-3,3	4,8
6. Eksporta cenu deflators		114,5	0,7	-0,5	3,5
7. Importa cenu deflators		112,7	-1,0	-7,5	4,5

Tabula 1c: Darba tirgus attīstība

	EKS kods	2015	2015	2016	2017
		Līmenis	Pieaugums %		
1. Nodarbinātība, cilvēki, tūkst.		896	1,3	0,2	0,2
2. Nostrādātās stundas		1311479086	0,6	0,2	0,2
3. Bezdarbs (%)			9,9	9,8	9,4
4. Produktivitāte uz nodarbināto			1,4	2,3	3,3
5. Produktivitāte stundā			2,1	2,3	3,3
6. Darbinieku atalgojums kopā, mljrd. euro	D.1	10585	7,4	6,2	6,0
7. Bruto alga, euro		818	6,8	5,5	5,5

Tabula 1d: Sektoru bilances

	EKS kods	2015	2016	2017
		% no IKP		
1. Neto aizdevumi/aizņēmumi attiecībā pret pārējām valstīm no kā	B.9	2,0	3,3	1,2
Preču un pakalpojumu bilance		-1,1	-0,3	-1,5
Primāro ienākumu un transfēru bilance		0,4	0,9	0,8
Kapitāla konts		2,8	2,7	1,9
2. Neto aizdevumi/aizņēmumi privātajā sektorā	B.9	3,3	4,2	2,3
3. Neto aizdevumi/aizņēmumi valdības sektorā	EDP B.9	-1,3	-0,9	-1,1
4. Statistiskā novirze		0,0	0,0	0,0

Fiskālā stratēģija un strukturālās bilances mērķi

Latvijas fiskālās politikas principi, vidēja termiņa strukturālās bilances mērķis (turpmāk – VTM) un pielietotās atkāpes sakarā ar iemaksu atjaunošanos 2.pensiju līmenī nav mainīti un ir aprakstīti Stabilitātes programmā 2016.-2019.gadam. Papildus tam, sagatavojot Stabilitātes programmu 2016.-2019.gadam, Latvija atkārtoti pieteica veselības sistēmas reformu, kuru EK atzina par pamatotu, kas tādējādi ļāva kvalificēties papildu atkāpei no VTM 2017.gadā 0,1% no IKP apmērā.

Latvijas fiskālās politikas vispārējais mērķis – ilgtspējīgi paaugstināt Latvijas iedzīvotāju dzīves kvalitāti – netiek mainīts un līdzīgi kā iepriekšējos gadus to īsteno ar sekojošiem vidēja termiņa budžeta politikas prioritārajiem attīstības virzieniem:

- 1) valsts aizsardzības spēju palielināšana, kāpinot valsts aizsardzības finansējumu pret iekšzemes kopproduktu līdz 2 procentiem 2018.gadā un nodrošinot finansējuma saglabāšanu sasniegtajā apmērā 2019.gadā;
- 2) ilgtspējīgas un sabalansētas valsts ekonomiskās attīstības veicināšana, valsts budžeta iespēju robežās primāri nodrošinot finansējuma pieaugumu aizsardzībai, iekšējai drošībai, veselībai un izglītībai;
- 3) iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšana, pakāpeniski palielinot minimālo algu un ieviešot progresīvo iedzīvotāju ienākuma nodokļa neapliekamo minimumu;
- 4) nodokļu ieņēmumu apjoma pret IKP pakāpeniska palielināšana līdz 1/3 no IKP, pamatā uzlabojot nodokļu iekasējamību.

Iepriekš minēto vidēja termiņa budžeta politikas prioritāro attīstības virzienu ieviešanai valdība jau vairākos secīgos budžeta sagatavošanas ciklos ir pieņēmusi diskrecionāros ieņēmumu un izdevumu pasākumus, turpinot iepriekš īstenoto politikas kursu, kas attiecīgi ir aprakstīts Stabilitātes programmā 2016.-2019.gadam.

2017.gada budžeta izstrāde tika uzsākta ar negatīvu fiskālo telpu -4,9 milj. *euro* apmērā. Ņemot vērā izveidojušos situāciju, valdībai bija jāpieņem lēmumi, lai ne tikai likvidētu negatīvo fiskālo telpu, bet arī nodrošinātu vidēja termiņa budžeta prioritāšu finansēšanu. Līdz ar to valdība lēma par virkni nodokļu politikas pasākumiem, kas nodrošināja papildus ieņēmumus valsts budžetā, kā arī ļāva turpināt iepriekš noteikto valdības rīcības kursu – uzlabot nodokļu iekasējamību, turpināt ēnu ekonomikas apkarošanu kā arī mazināt ienākumu nevienlīdzību. Pamatprincips lēmumu pieņemšanā attiecībā uz diskrecionāriem ieņēmumu pasākumiem bija būtiski nemainīt esošo nodokļu politiku.

Vienlaikus jāatzīmē, ka papildu resursi valdības prioritāšu finansēšanai tika nodrošināti ne tikai pieņemot lēmumus par budžeta ieņēmumu palielināšanas pasākumiem, bet arī īstenojot valsts budžeta bāzes izdevumu pārskatīšanu, kas ļāva nodrošināt papildu līdzekļus gan pašu nozaru prioritāšu finansēšanai, gan arī kopējo valdības prioritāšu finansēšanai.

Tabulā Nr.3 sniegtie fiskālie dati ir sagatavoti pie nemainīgas politikas scenārija, kas ietver likumā „Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2015., 2016. un 2017.gadam” un likumā „Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2016., 2017. un 2018.gadam” iekļautos 2017.gada diskrecionāros ieņēmumu un izdevumu pasākumus. Nemainīgas politikas scenārijā 2017.gadā papildus izmaiņām, kas ir veidojušās sakarā ar atjaunoto makroekonomisko scenāriju, atjaunotas ir arī izdevumu prognozes atsevišķos vispārējās valdības līmeņos, piemēram valsts

sociālās apdrošināšanas speciālajā budžetā un pašvaldību budžetos, ņemot vērā aktuālos izpildes rādītājus, kas netiek klasificētās kā diskrecionārie izdevumu pasākumi un attiecīgi nav iekļauti Tabulās Nr.5.

Ņemot vērā iepriekš minēto, 2017.gada budžets ir sagatavots:

- 1) prognozējot, ka vispārējās valdības nominālais deficīts 2017.gadā, ieskaitot identificētos fiskālos riskus, ir 1,1 % no IKP, kas saskaņā ar Latvijas prognozēm ļauj nodrošināt EK fiskālajā rekomendācijā noteikto;
- 2) veicot valsts budžeta bāzes izdevumu pārskatīšanu un izstrādājot papildu diskrecionāros ieņēmumu un izdevumu pasākumus, lai nodrošinātu finansējumu valdības definētajām prioritātēm – iekšējai un ārējai drošībai, veselībai un izglītībai;
- 3) turpinot nodrošināt diskrecionāros pasākumus ēnu ekonomikas samazināšanai un nodokļu iekasējamības uzlabošanai, kā arī iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšanai.

Tabula 2.a: Vispārējās valdības budžeta mērķi sadalījumā pa apakšsektoriem

	EKS kods	2016	2017
		% no IKP	
Neto aizdevumi (+) vai aizņēmumi (-) (B.9) pa apakšsektoriem			
1. Vispārējā valdība	S.13	-0,9	-1,1 ²
2. Centrālā valdība	S.1311	-1,0	-1,3
3. Štatu valdība	S.1312		
4. Vietējā valdība	S.1313	0,2	0,1
5. Sociālās nodrošināšanas fondi	S.1314	-0,2	0,1
6. Procentu izdevumi	D.41	1,1	1,0
7. Primārā bilance		0,3	0,0
8. Vienreizēji un citi īslaicīgi pasākumi			
9. Reālā IKP pieaugums (%) (=1. Tabulā 1.a)		2,5	3,5
10. Potenciālā IKP pieaugums (=2 Tabulā 1.a)		2,4	2,6
iemaksas:			
- darbaspēks		-0,1	0,0
- kapitāls		0,5	0,7
- kopējais faktoru ražīgums		1,9	1,9
11. Starpība starp faktisko un potenciālo IKP (% no potenciālā IKP)		-1,1	-0,3
12. Budžeta bilances cikliskā komponente (% no IKP)		-0,4	-0,1
13. Cikliski koriģētā bilance (1 - 12) (% no IKP)		-0,4	-1,0
14. Cikliski koriģētā primārā bilance (13 + 6) (% no IKP)		0,7	0,0
15. Strukturālā bilance (13 - 8) (% no IKP)		-0,4	-1,0

² Atbilstoši pieņemtajiem valdības lēmumiem 2017.gada vispārējās valdības budžeta deficīts sasniedz 1,0% no IKP. Papildus tam tiek pieņemts, ka fiskālā nodrošinājuma rezerve, kas ir 0,1% no IKP, tiks izlietota atbilstoši Fiskālo risku deklarācijā definētajiem fiskālajiem riskiem.

Tabula 2.b: Vispārējās valdības parāda attīstība 2016.-2017.gadā

	EKS kods	2016	2017
		% no IKP	
1. Bruto parāds		40,1	39,1
2. Bruto parāda izmaiņas		3,7	-0,9
Kopējā parāda izmaiņas ietekmējošie faktori			
3. Primārā bilance		0,3	0,0
4. Procentu maksājumi	EDP D.41	1,1	1,0
5. Krājumu izmaiņas, t.sk.		2,8	-1,9
Valsts parāda netiešā procentu likme		3,2	2,7
Citi mainīgie			
6. Likvidi finanšu aktīvi			
7. Neto finansiālais parāds (7=1-6)			
8. Parāda amortizācija		1,0	3,9
9. Ārvalstu valūtā denominētā parāda īpatsvars		20,5	11,0
10. Vidējā dzēšana		5,32 gadi	
<i>Informācijai - aprēķinos izmantotie IKP dati:</i>			
IKP faktiskajās cenās, milj.euro		25 072,0	26 403,4

Tabula 2.c: Netiešās saistības

% no IKP	2016	2017
Valsts un pašvaldību garantijas	0,9	1,0

Tabula 3: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu prognozes pie nemainīgas politikas sadalījumā pa galvenajām komponentēm

	EKS kods	2016	2017
		% no IKP	
1. Kopējie ieņēmumi pie nemainīgas politikas	TR	36,1	36,2
t.sk.			
1.1. Ražošanas un importa nodokļi	D.2	13,1	13,2
1.2. Ienākuma un mantas kārtējie nodokļi	D.5	8,3	8,2
1.3. Kapitāla nodokļi	D.91	0,0	0,0
1.4. Sociālās iemaksas	D.61	8,5	8,8
1.5. Īpašuma ienākumi	D.4	0,8	0,7
1.6. Pārējie ieņēmumi		5,4	5,2
Nodokļu slogs (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		29,8	30,1
2. Kopējie izdevumi pie nemainīgas politikas	TE	37,0	37,1
t.sk.			
2.1. Atlīdzība nodarbinātajiem	D.1	10,2	10,1
2.2. Starppatēriņš	P.2	6,4	6,3
2.3. Sociālie maksājumi	D.62; D.632	11,8	11,8
   tai skaitā bezdarbnieku pabalsti		0,5	0,5
2.4. Procentu izdevumi	D.41	1,1	1,0
2.5. Subsīdijas	D.3	0,6	0,6
2.6. Bruto kopējā pamatkapitāla veidošana	P.51	4,1	4,4
2.7. Kapitālo izdevumu transferti	D.9	0,1	0,1
2.8. Pārējie izdevumi		2,7	2,9

Tabula 4.a: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu mērķi sadalījumā pa galvenajām komponentēm

	EKS Kods	2016	2017
		% no IKP	
1. Ieņēmumu plāna kopsumma	TR	36,1	36,6
t.sk.			
1.1. Ražošanas un importa nodokļi	D.2	13,1	13,4
1.2. Ienākuma un mantas kārtējie nodokļi	D.5	8,3	8,4
1.3. Kapitāla nodokļi	D.91	0,0	0,0
1.4. Sociālās iemaksas	D.61	8,5	8,8
1.5. Īpašuma ienākumi	D.4	0,8	0,7
1.6. Pārējie ieņēmumi		5,4	5,3
Nodokļu slogs (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		29,8	30,4
2. Izdevumu plāna kopsumma	TE3	37,0	37,7
t.sk.			
2.1. Atlīdzība nodarbinātajiem	D.1	10,2	10,4
2.2. Starppatēriņš	P.2	6,4	6,6
2.3. Sociālie maksājumi	D.62; D.632	11,8	11,8
   tai skaitā bezdarbnieku pabalsti		0,5	0,5
2.4. Procentu izdevumi	D.41	1,1	1,0
2.5. Subsīdijas	D.3	0,6	0,6
2.6. Bruto kopējā pamatkapitāla veidošana	P.51	4,1	4,4
2.7. Kapitālo izdevumu transferti	D.9	0,1	0,1
2.8. Pārējie izdevumi		2,7	2,9

Tabula 4.b: Izdevumi, kas tiek izslēgti no izdevumu kritērija

	EKS Kods	2015	2015	2016	2017
		milj. euro	% no IKP		
1. Izdevumi ārvalstu finanšu palīdzības projektiem, kas atbilst saņemtajiem ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumiem		500,0	2,1	1,8	1,8
2. Cikliskie izdevumi bezdarbnieku pabalstiem		-14,7	-0,1	0,0	0,0
3. Diskrecionāri ieņēmumu pasākumi		-30,9	-0,1	0,6	0,8
4. Ieņēmumu palielinājums, kas apstiprināts ar likumu					

Tabula 4.c Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā

4.c.i) Vispārējās valdības izdevumi izglītībai, veselības aprūpei un nodarbinātībai

	2016		2017	
	% no IKP	vispārējās valdības izdevumi, %	% no IKP	vispārējās valdības izdevumi, %
Izglītība	5,6	15,1	5,7	15,1
Veselība	3,6	9,8	3,7	9,8
Nodarbinātība	0,2	0,5	0,2	0,5

4.c.ii) Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā

	COFOG kods	2016	2017
		% no IKP	
1. Vispārējie sabiedriskie pakalpojumi	1	4,7	4,9
2. Aizsardzība	2	1,5	1,7
3. Sabiedriskā kārtība un drošība	3	1,9	1,9
4. Ekonomiskā darbība	4	4,6	4,7
5. Vides aizsardzība	5	0,6	0,7
6. Mājoklis un komunālā saimniecība	6	1,1	1,1
7. Veselība	7	3,6	3,7
8. Atpūta, kultūra un reliģija	8	1,6	1,6
9. Izglītība	9	5,6	5,7
10. Sociālā aizsardzība	10	11,8	11,8
11. Kopējie izdevumi	TE	37,0	37,7

2017.gada valsts budžeta projekts sagatavots ievērojot šādus pamatprincipus:

1. Prioritārās nozares – ārējā un iekšējā drošība, veselība, izglītība. Valdība, tāpat kā iepriekšējā budžetā, arī 2017.gada valsts budžeta izstrādes ietvaros lēma kā prioritārās nozares definēt ārējo un iekšējo drošību, veselību un izglītību. Lēmums par būtisku **aizsardzības finansējuma kāpināšanu** tika pieņemts jau iepriekšējā Ietvara likumā, ietverot ne tikai ārējās, bet arī iekšējās drošības stiprināšanu. Savukārt atlikušo divu prioritāšu – veselības un izglītības – uzturēšana valdības prioritāšu saraksta augšgalā izriet no apstākļa, ka šajās būtiskajās nozarēs, kas ir tautsaimniecības sekmīgas attīstības stūrakmeņi, jau vairāku gadu gaitā ir akumulējušas problēmas. **Veselības nozare** ilgstoši ir funkcionējusi pārāk zema publiskā finansējuma apstākļos, kas savukārt ir nozīmīgi palielinājis pacientu līdzmaksājumus, būtiski kavējot lielas daļas pacientu veselības vajadzību apmierināšanu. Finansējuma pieaugumu ir paredzēts risināt gan vidējā termiņā, ko nodrošina papildu piešķirtie līdzekļi jauno politikas iniciatīvu ietvaros un atļauja no EK izmantot SIP elastības mehānismu attiecībā uz strukturālajām reformām, tādējādi nodrošinot pagaidu papildu finansējumu veselības nozares problēmjauditājumu risināšanai, gan arī ilgākā termiņā, izstrādājot ilgtspējīgu veselības finansēšanas modeli. Savukārt vispārējās valdības izdevumi **izglītībai** Latvijā atbilstoši COFOG pārsniedz ES vidējos rādītājus. Tas lielā mērā norāda, ka izglītības finansējums ir adekvāts, bet neoptimāls ir izglītības sistēmas tīkls un nav optimāls skolēnu skaits uz vienu pedagogu. Tomēr būtiski palielināt skolēnu skaitu uz vienu pedagogu nav iespējams veikt īsā laikā, neapdraudot izglītības kvalitāti. Tāpēc sistēmā ir nepieciešams ieguldīt papildus līdzekļus, lai celtu pedagogu atalgojumu, pretējā gadījumā, būtiski ciestu izglītības kvalitāte.
2. Valsts budžeta bāzes izdevumu pārskatīšana. 2017.gadam izdevumu pārskatīšanas rezultātā iegūtie resursi veido 61,3 milj. *euro*, kas pēc pielietojuma veida tika sadalīti attiecīgi 32,6 milj. *euro* kopējām prioritātēm un 28,7 milj. *euro* tika novirzīti kā iekšējie resursi pašu nozaru prioritāšu finansēšanai. Valsts budžeta izdevumu pārskatīšana turpmāk ir iedibināts kā pastāvīgs un sistemātisks process, ko nosaka grozījumi Likumā par budžetu un finanšu vadību, kas stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī.
3. Nodokļu iekasējamības palielināšana, virzoties uz nodokļu ieņēmumu apjomu pret iekšzemes kopproduktu 1/3 apmērā. Latvija tradicionāli ir valsts ar relatīvi zemu nodokļu slogu, kas ir arī viens no zemākajiem rādītājiem ES. Aktuālie valdības lēmumi par budžeta ieņēmumu daļas palielināšanu pamatā balstījās nepieciešamībā finansēt valdības prioritātes, tajā pašā laikā nodrošinot to, ka esošā nodokļu politika netiek būtiski mainīta. Tomēr neskatoties uz to, gan pašreizējā, gan arī iepriekšējos budžeta ciklos apstiprinātie nodokļu politikas pasākumi ļauj nodrošināt, ka turpmākajos gados nodokļu ieņēmumu attiecība pret IKP būs ar pieaugošu tendenci.
4. Iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšana. Sociālās un ienākumu nevienlīdzības mazināšanai no 2017.gada ir paredzēts palielināt minimālo algu no 370 uz 380 *euro*, kā arī īstenot vairākus pasākumus, lai paaugstinātu atsevišķu sociālo grupu dzīves kvalitāti, it īpaši ģimenēm ar bērniem. Jāatzīmē, ka iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšana joprojām ir būtiska valdības dienaskārtības sastāvdaļa, kuru ir paredzēts attīstīt Nodokļu politikas pamatnostādņu 2017.-2021.gadam izstrādes ietvaros.

Tabula 5: Diskrecionāro pasākumu apraksts, kas iekļauti budžeta projektā

5.a.i) Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vispārējās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2017	2018	2019
						% no IKP		
Likuma "Par vieglo automobiļu un motociklu nodokli" atcelšana	Likuma "Par vieglo automobiļu un motociklu nodokli" atcelšana	Vieglo automobiļu un motociklu nodoklis	D.2	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	-0,04	0,00	0,00
Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa likmju maiņa/Nodevas piemērošana rezidentiem ārzemēs reģistrētiem automobiļiem	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa likmju maiņa/Nodevas piemērošana rezidentiem ārzemēs reģistrētiem automobiļiem	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis	D.5;D29	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,04	0,00	0,00
Iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk – IIN) atvieglojuma ieviešana vienai no koplīgumā noteiktajām darbinieku sociālajām garantijām	IIN atvieglojuma ieviešana vienai no koplīgumā noteiktajām darbinieku sociālajām garantijām	IIN	D.5	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
		SOC	D.61	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	-0,01	-0,01	0,00
		UIN	D.5	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Saglabāta šobrīd spēkā esošā kārtība, kad transportlīdzekļu ekspluatācijas nodoklis tiek maksāts par kalendāro gadu, maksāšanas kārtības maiņa pārceļta uz 2019.gadu	Saglabāta šobrīd spēkā esošā kārtība, kad transportlīdzekļu ekspluatācijas nodoklis tiek maksāts par kalendāro gadu, maksāšanas kārtības maiņa pārceļta uz 2019.gadu	TEN	D.2, D.29	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,13	0,00	-0,15
Nodokļa avansa ieviešana - taksometru nozarei		IIN	D.5	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
		SOC	D.61	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Dabas resursu nodokļa (turpmāk – DRN) likmju pārskatīšana un jaunu objektu ieviešana	DRN paaugstināšana par dabas resursu ieguvī, zemes dziļu derīgo īpašību izmantošanu, oglekļa dioksīda (CO ₂) emisiju, pirmo reizi Latvijā pastāvīgi reģistrētiem transportlīdzekļiem. Izmaiņas DRN piemērošanas kārtībā, nosakot, ka arī AS "Latvenergo" piederošajiem Daugavas kaskādes Hidroelektrostacijai (turpmāk – HES)	DRN	D29FA	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00

	tiek piemērots DRN par ūdens resursu lietošanu elektroenerģijas ražošanai HES neatkarīgi no uzstādītās jaudas, un atcelt ikgadējos maksājumus par krastu nostiprināšanu un zivju resursiem nodarītajiem zaudējumiem							
Ieviest risku vadības sistēmu Uzņēmumu reģistrā	Ieviest risku vadības sistēmu Uzņēmumu reģistrā, kas jaunu uzņēmumu reģistrēšanas procesā vai iepriekš reģistrētu uzņēmumu valdes locekļu maiņas gadījumā vērtēs riskus, kas saistīti ar valdes locekļu patieso vēlmi un iespējām nodarboties ar uzņēmējdarbību	PVN	D.2	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Elektroenerģijas nodokļa atbrīvojumu atcelšana	Elektroenerģijas nodokļa likuma 6. panta pirmajā un otrās daļas 1. un 2. punktā noteikto atbrīvojumu atcelšana elektroenerģijai, kas iegūta no atjaunojamiem energoresursiem – hidroelektrostacijās vai efektivitātes kritērijiem atbilstošās koģenerācijas stacijās un elektroenerģijai, kas izmantota elektroenerģijas ražošanai vai siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanai koģenerācijā ar 2017.gada 1.janvāri	Elektroenerģijas nodoklis	D.2	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Autoceļu lietošanas nodeva	Vairāku pasākumu kopums	Nenodokļi	D.29f	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00
Valsts kapitālsabiedrībām dividendēs izmaksājamās daļas apmēra noteikšana un peļņas prognožu izmaiņas	2017.gadā (par 2016.gada peļņu) 85%, 2018.gadā (par 2017.gada peļņu) 80%, 2019.gadā (par 2018.gada peļņu) 70%	Maksājumi par valsts kapitāla izmantošanu	D.421	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,03	-0,02	0,11
Uzņēmumu ienākumu nodoklis zaudējuma pārvešanas ierobežošanas	75% apmērā sedz taksācijas gadā	UIN	D.5	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,04	0,00
Valsts nodeva par pasu izsniegšanu	Valsts nodeva par pasu izsniegšanu	Valsts nodeva	D.29e	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,01
Valsts nodeva par personas apliecību izsniegšanu	Valsts nodeva par personas apliecību izsniegšanu	Valsts nodeva	D.29e	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,01
Atbalsīt darba grupas priekšlikumu par papildu ieņēmumiem 2017.gadā 20 000 000 euro apmērā no	Ieņēmumi no konfiscēto noziedzīgi iegūto līdzekļu un papildsoda – mantas konfiskācija – realizācijas			Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,08	-0,07	0,00

noziedzīgi iegūtu līdzekļu konfiskācijas. Iekšlietu ministrijai nodrošināt, ka minētie līdzekļi tiek ieskaitīti valsts budžetā 2017.gadā.								
Valsts nodeva par naftas produktu drošības rezervju uzturēšanu	Ekonomikas ministrijai samazināt valsts pamatbudžeta prognozējamās ieņēmumus valsts budžetā no valsts nodevas par naftas produktu drošības rezervju uzturēšanu	Valsts nodeva	D.29e	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	-0,01	0,00	0,00
		PVN	D.2	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Minimālās algas paaugstināšana (no 370 uz 380 euro)	Minimālās algas paaugstināšana (no 370 uz 380 euro)	SOC	D.61	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
		IIN	D.5	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
		PVN	D.2	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Pārējie pasākumi kopā				Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00
Kopā						0,40	-0,06	-0,01

5.a.ii) Diskrecionārie izdevumu pasākumi vispārējās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
					2017	2018	2019
					% no IKP		
Zemāko mēneša darba algu izlīdzināšana ar 2017.gada 1.janvāri		D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Ministru kabineta (turpmāk – MK) pieņemtie lēmumi, t.sk.:			Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	-0,12	0,14
<i>izdevumu samazinājums, lai nodrošinātu nemainīgu aizsardzības izdevumu proporciju pret IKP</i>		P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,03	-0,02	-0,01
<i>samazināti izdevumi naftas produktu rezervju uzturēšanai</i>		P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,01	0,00	0,00
<i>palielināti izdevumi JPI "Radikāla rīcība ēnu ekonomikas apkarošanai nodokļu administrēšanas un muitas lietu jomā" īstenošanai 2018. un 2019. gadā</i>		D.1, P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,05	-0,04
<i>izdevumu palielinājums ilgtermiņa saistību pasākuma "Eiropas Savienības prasībām atbilstošu pasu, elektronisko identifikācijas karšu un uzturēšanās atļauju izsniegšana" nodrošināšanai 2019.gadā</i>		P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,01
<i>HES kompensācija par zivju resursiem nodarītiem kaitējumiem</i>		D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00

<i>finansējuma izmaiņas ilgtermiņa saistību pasākumam "Jauna cietuma būvniecība Liepājā"</i>	P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,11	0,11	0,08
<i>samazināti resursi un izdevumi 2017. un 2018.gadam dotācijai slimnīcu saistību segšanai ik gadu 7 000 000 euro apmērā, pārdalot finansējumu ambulatoro un stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai</i>	D.7	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,03	0,00	0,03
<i>74.resors "Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums", t.sk.:</i>						
<i>korekcijas atbilstoši MK atbalstītajiem priekšlikumiem (Pārdale uz Iekšlietu ministriju un Tieslietu ministriju, lai pilnā apmērā nodrošinātu jaunas darba samaksas sistēmas ieviešanu Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm un uz FM Valsts ieņēmumu dienesta atalgojuma sistēmas pilnveidošanai)</i>	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,07	-0,03	0,07
<i>kompensāciju izmaksu veikšanai par dienesta pienākumu pildīšanu virs noteiktā dienesta pienākumu izpildes laika Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm</i>	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,06	-0,06	0,00
<i>veselības aprūpes sistēmas reformas ieviešanas finansējums</i>	D.1, P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,13	-0,12	0,00
<i>pārejas posma valsts atbalsta izlīdzināšanas pasākumiem</i>	D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,05	-0,05	0,00
<i>Citi pasākumi (finansējuma pārdale (t.sk., ES fondu īstenošanai, ieņēmumu no maksas pakalpojumiem un citu pašu ieņēmumu palielinājums u.c.)</i>		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,05	0,03
<i>ES politiku instrumentu un pārējo ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu ietvaros izveidoto informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmu uzturēšana</i>	P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
<i>Minimālās mēneša darba algas paaugstināšana līdz 380 euro ar 2017.gada 1.janvāri</i>	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00
<i>Latvijas Valsts Simtgades programma</i>	P.2/D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,02	-0,01
<i>Iemaksu veikšanai OECD (t.sk. dalības maksas segšana OECD Īpašā ķīmisko vielu kontroles programmā)</i>	D.7	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
<i>Jaunas darba samaksas sistēmas ieviešana Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm</i>	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,11	0,00	0,00
<i>Tiesu sistēmas darbinieku mēnešalgu paaugstināšana</i>	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
<i>Tiesnešu un prokuroru atalgojuma palielināšana</i>	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,02	0,00
<i>Precizēts Saeimas budžets atbilstoši Saeimas Prezidija 2016.gada 29.augusta lēmumam par Saeimas budžeta pieprasījumu 2017.-2019.gadam</i>	P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,01
<i>Valsts galvojums hipotekārajiem kredītiem dzīvojamās telpas iegādei vai būvniecībai ģimenēm ar bērniem (mājokļu programmas nodrošināšana)</i>	D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00

Valsts ieņēmumu dienesta profesionālāko paaugstināta riska struktūrvienību ierēdņu un darbinieku motivēšana		D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Valsts ieņēmumu dienesta atalgojuma sistēmas pilnveidošana		D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Valsts vārdā galvoto ārstniecības iestāžu saistību pārņemšana		D.41	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,01
Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas valsts robežas joslas iekārtošana un uzturēšana		P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Plānveida gaisa kuģu parka atjaunošana (divu vieglās klases viendzinēja helikopteru iegāde), personāla apmācība un uzturēšana		P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Kapacitātes paaugstināšana Drošības policijā (informācija klasificēta)			Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Ārkārtas valsts atbalsts piena ražotājiem		D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00
Valsts meža dienesta kapacitātes stiprināšana		D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Autoceļu sakārtošanas programma 2014.-2020.gadam		P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,04	0,00	0,00
Daudzbērnu ģimenes kā jauna pasažieru kategorija, kas ir tiesīga izmantot braukšanas maksas atvieglojumus starppilsētu sabiedriskajā transportā		D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,01	0,00
Alternatīvo ģimenes aprūpes formu attīstība		D.62/D.99	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Atbalsta palielināšana apgādnieka zaudējuma pensijas saņēmējiem		D.62	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Ģimenes valsts pabalsta palielināšana, sākot no 4.bērna		D.62	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Satversmes aizsardzības biroja darbības nodrošināšana (klasificēta informācija)			Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Rindu mazināšana uz speciālistu pakalpojumiem ambulatorajā veselības aprūpē		P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Ambulatoro un stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības nodrošināšana		P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00
Pedagogu darba samaksas jaunā modeļa ieviešana		D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Reģionālie infrastruktūras objekti		P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Plānoti mazāki izdevumi bezdarbnieku un slimības pabalstiem sakarā ar likumdošanas izmaiņām, kas pārskata kvalifikācijas periodu pabalsta saņemšanai		D.62	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,04	-0,01	0,00
Pārējie pasākumi kopā			Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,05	-0,01	0,00
Kopā					0,54	-0,04	0,17

5.b.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi centrālās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2017	2018	2019
						% no IKP		
Likuma "Par vieglo automobiļu un motociklu nodokli" atcelšana	Likuma "Par vieglo automobiļu un motociklu nodokli" atcelšana	Vieglo automobiļu un motociklu nodoklis	D.2	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	-0,04	0,00	0,00
Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa likmju maiņa/Nodevas piemērošana rezidentiem ārzemēs reģistrētiem automobiļiem	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa likmju maiņa/Nodevas piemērošana rezidentiem ārzemēs reģistrētiem automobiļiem	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis	D.5;D29	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,04	0,00	0,00
IIN atvieglojuma ieviešana vienai no koplīgumā noteiktajām darbinieku sociālajām garantijām	IIN atvieglojuma ieviešana vienai no koplīgumā noteiktajām darbinieku sociālajām garantijām	IIN	D.5	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
		SOC	D.61	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	-0,01	-0,01	0,00
		UIN	D.5	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Saglabāta šobrīd spēkā esošā kārtība, kad transportlīdzekļu ekspluatācijas nodoklis tiek maksāts par kalendāro gadu, maksāšanas kārtības maiņa pārcelta uz 2019.gadu	Saglabāta šobrīd spēkā esošā kārtība, kad transportlīdzekļu ekspluatācijas nodoklis tiek maksāts par kalendāro gadu, maksāšanas kārtības maiņa pārcelta uz 2019.gadu	TEN	D.2, D.29	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,13	0,00	-0,15
Nodokļa avansa ieviešana - taksometru nozarei		IIN	D.5	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
		SOC	D.61	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
DRN likmju pārskatīšana un jaunu objektu ieviešana	DRN paaugstināšana par dabas resursu ieguvī, zemes dzīļu derīgo īpašību izmantošanu, oglekļa dioksīda (CO2) emisiju, pirmo reizi Latvijā pastāvīgi reģistrētiem transportlīdzekļiem. Izmaiņas DRN piemērošanas kārtībā, nosakot, ka arī AS "Latvenergo" piederošajiem Daugavas kaskādes HES tiek piemērots DRN par ūdens resursu lietošanu elektroenerģijas ražošanai HES neatkarīgi no uzstādītās jaudas, un atcelt ikgadējos maksājumus par krastu	DRN	D29FA	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,04	0,00	0,00

	nostiprināšanu un zivju resursiem nodarītajiem zaudējumiem							
Ieviest risku vadības sistēmu Uzņēmumu reģistrā	Ieviest risku vadības sistēmu Uzņēmumu reģistrā, kas jaunu uzņēmumu reģistrēšanas procesā vai iepriekš reģistrētu uzņēmumu valdes locekļu maiņas gadījumā vērtēs riskus, kas saistīti ar valdes locekļu patieso vēlmi un iespējām nodarboties ar uzņēmējdarbību	PVN	D.2	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Elektroenerģijas nodokļa atbrīvojumu atcelšana	Elektroenerģijas nodokļa likuma 6. panta pirmajā un otrās daļas 1. un 2. punktā noteikto atbrīvojumu atcelšana elektroenerģijai, kas iegūta no atjaunojamiem energoresursiem – hidroelektrostacijās vai efektivitātes kritērijiem atbilstošās koģenerācijas stacijās un elektroenerģijai, kas izmantota elektroenerģijas ražošanai vai siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanai koģenerācijā ar 2017.gada 1.janvāri	Elektroenerģijas nodoklis	D.2	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Autoceļu lietošanas nodeva	Vairāku pasākumu kopums	Nenodokļi	D.29f	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00
Valsts kapitālsabiedrībām dividendēs izmaksājamās daļas apmēra noteikšana un peļņas prognožu izmaiņas	2017.gadā (par 2016.gada peļņu) 85%, 2018.gadā (par 2017.gada peļņu) 80%, 2019.gadā (par 2018.gada peļņu) 70%	Maksājumi par valsts kapitāla izmantošanu	D.421	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,03	-0,02	0,11
UIN zaudējuma pārveidošanas ierobežošana	75% apmērā sedz taksācijas gadā	UIN	D.5	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,04	0,00
Valsts nodeva par pasu izsniegšanu	valsts nodeva par pasu izsniegšanu	Valsts nodeva	D.29e	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,01
Valsts nodeva par personas apliecību izsniegšanu	valsts nodeva par personas apliecību izsniegšanu	Valsts nodeva	D.29e	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,01
Atbalstīt darba grupas priekšlikumu par papildu ieņēmumiem 2017.gadā 20 000 000 euro apmērā no noziedzīgi iegūtu līdzekļu konfiskācijas. Iekšlietu ministrijai nodrošināt, ka minētie līdzekļi tiek ieskaitīti valsts budžetā 2017.gadā.	ieņēmumi no konfiscēto noziedzīgi iegūto līdzekļu un papildsoda – mantas konfiskācija – realizācijas			Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,08	-0,07	0,00

Valsts nodeva par naftas produktu drošības rezervju uzturēšanu	Ekonomikas ministrijai samazināt valsts pamatbudžeta prognozējamus ieņēmumus valsts budžetā no valsts nodevas par naftas produktu drošības rezervju uzturēšanu	Valsts nodeva	D.29e	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	-0,01	0,00	0,00
		PVN	D.2	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Minimālās algas paaugstināšana (no 370 uz 380 euro)	Minimālās algas paaugstināšana (no 370 uz 380 euro)	SOC	D.61	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
		IIN	D.5	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
		PVN	D.2	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Pārējie pasākumi kopā				Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00
Kopā						0,38	-0,06	-0,01

5.b.ii): Diskrecionārie izdevumi pasākumi centrālās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
					2017	2018	2019
					% no IKP		
Zemāko mēneša darba algu izlīdzināšana ar 2017.gada 1.janvāri		D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Ministru kabineta (turpmāk – MK) pieņemtie lēmumi, t.sk.:			Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	-0,12	0,14
<i>izdevumu samazinājums, lai nodrošinātu nemainīgu aizsardzības izdevumu proporciju pret IKP</i>		P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,03	-0,02	-0,01
<i>samazināti izdevumi naftas produktu rezervju uzturēšanai</i>		P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,01	0,00	0,00
<i>palielināti izdevumi JPI "Radikāla rīcība ēnu ekonomikas apkarošanai nodokļu administrēšanas un muitas lietu jomā" īstenošanai 2018. un 2019. gadā</i>		D.1, P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,05	-0,04
<i>izdevumu palielinājums ilgtermiņa saistību pasākuma "Eiropas Savienības prasībām atbilstošu pasu, elektronisko identifikācijas karšu un uzturēšanās atļauju izsniegšana" nodrošināšanai 2019.gadā</i>		P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,01
<i>HES kompensācija par zivju resursiem nodarītiem kaitējumiem</i>		D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
<i>finansējuma izmaiņas ilgtermiņa saistību pasākumam "Jauna cietuma būvniecība Liepājā"</i>		P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,11	0,11	0,08
<i>samazināti resursi un izdevumi 2017. un 2018.gadam dotācijai slimnīcu saistību segšanai ik gadu 7 000 000 euro apmērā, pārdalot finansējumu ambulatoro un stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai</i>		D.7	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,03	0,00	0,03

74.resors "Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums", t.sk.:							
korekcijas atbilstoši MK atbalstītajiem priekšlikumiem (Pārdale uz Iekšlietu ministriju un Tieslietu ministriju, lai pilnā apmērā nodrošinātu jaunas darba samaksas sistēmas ieviešanu Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm un uz FM Valsts ieņēmumu dienesta atalgojuma sistēmas pilnveidošanai)	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,07	-0,03	0,07	
kompensāciju izmaksu veikšanai par dienesta pienākumu pildīšanu virs noteiktā dienesta pienākumu izpildes laika Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,06	-0,06	0,00	
veselības aprūpes sistēmas reformas ieviešanas finansējums	D.1, P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,13	-0,12	0,00	
pārejas posma valsts atbalsta izlīdzināšanas pasākumiem	D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,05	-0,05	0,00	
Citi pasākumi (finansējuma pārdale (t.sk., ES fondu īstenošanai, ieņēmumu no maksas pakalpojumiem un citu pašu ieņēmumu palielinājums u.c.)		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,05	0,03	
ES politiku instrumentu un pārējo ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu ietvaros izveidoto informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmu uzturēšana	P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00	
Minimālās mēneša darba algas paaugstināšana līdz 380 euro ar 2017.gada 1.janvāri	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00	
Latvijas Valsts Simtgades programma	P.2/D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,02	-0,01	
Iemaksu veikšanai OECD (t.sk. dalības maksas segšana OECD Īpašā ķīmisko vielu kontroles programmā)	D.7	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00	
Jaunas darba samaksas sistēmas ieviešana Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,11	0,00	0,00	
Tiesu sistēmas darbinieku mēnešalgu paaugstināšana	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00	
Tiesnešu un prokuroru atalgojuma palielināšana	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,02	0,00	
Precizēts Saeimas budžets atbilstoši Saeimas Prezidija 2016.gada 29.augusta lēmumam par Saeimas budžeta pieprasījumu 2017.-2019.gadam	P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,01	
Valsts galvojums hipotekārajiem kredītiem dzīvojamās telpas iegādei vai būvniecībai ģimenēm ar bērniem (mājokļu programmas nodrošināšana)	D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00	
Valsts ieņēmumu dienesta profesionālāko paaugstināta riska struktūrvienību ierēdņu un darbinieku motivēšana	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00	
Valsts ieņēmumu dienesta atalgojuma sistēmas pilnveidošana	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00	
Valsts vārdā galvoto ārstniecības iestāžu saistību pārņemšana	D.41	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,01	
Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas valsts robežas joslas iekārtošana un uzturēšana	P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00	

Plānveida gaisa kuģu parka atjaunošana (divu vieglās klases viendzinēja helikopteru iegāde), personāla apmācība un uzturēšana	P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Kapacitātes paaugstināšana Drošības policijā (informācija klasificēta)		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Ārkārtas valsts atbalsts piena ražotājiem	D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00
Valsts meža dienesta kapacitātes stiprināšana	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Autoceļu sakārtošanas programma 2014.-2020.gadam	P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,04	0,00	0,00
Daudzbērnu ģimenes kā jauna pasažieru kategorija, kas ir tiesīga izmantot braukšanas maksas atvieglojumus starppilsētu sabiedriskajā transportā	D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,01	0,00
Alternatīvo ģimenes aprūpes formu attīstība	D.62/D.99	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Atbalsta palielināšana apgādnieka zaudējuma pensijas saņēmējiem	D.62	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Ģimenes valsts pabalsta palielināšana, sākot no 4.bērna	D.62	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Satversmes aizsardzības biroja darbības nodrošināšana (klasificēta informācija)		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Rindu mazināšana uz speciālistu pakalpojumiem ambulatorajā veselības aprūpē	P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Ambulatoro un stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības nodrošināšana	P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00
Pedagogu darba samaksas jaunā modeļa ieviešana	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Reģionālie infrastruktūras objekti	P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Plānoti mazāki izdevumi bezdarbnieku un slimības pabalstiem sakarā ar likumdošanas izmaiņām, kas pārskata kvalifikācijas periodu pabalsta saņemšanai	D.62	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,04	-0,01	0,00
Pārējie pasākumi kopā		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,05	-0,01	0,00
Kopā				0,54	-0,04	0,17

Tabula 5.c. Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vietējās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2017	2018	2019
						% no IKP		
Minimālās algas paaugstināšana (no 370 uz 380 euro)	Minimālās algas paaugstināšana (no 370 uz 380 euro)	IIN	D.5	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Pārējie pasākumi kopā				Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Kopā						0,02	0,00	0,00

Tabula 6.a: Valstu specifiskās rekomendācijas

CSR Nr.	Pasākumi	Apraksts
1	<p>Nodrošināt, ka novirze no vidēja termiņa budžeta mērķa korekcijas plāna 2016. un 2017. gadā attiecas vienīgi uz atļauju saistībā ar sistēmisko pensiju reformu un būtisko strukturālo reformu veselības aprūpes jomā.</p> <p>Samazināt nodokļu īpatsvaru darbaspēka izmaksās zemu atalgotiem darba ņēmējiem, veicot izaugsmei labvēlīgas pārmaiņas nodokļu jomā, proti, novirzot uzsvāru uz vides un īpašuma nodokļiem un uzlabojot nodokļu iekasēšanu.</p>	<p>2016.gadā vispārējās valdības budžeta deficīts tiek prognozēts 0,9% no IKP, kas ir par 0,1% labāks, salīdzinot likumā "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2016., 2017. un 2018.gadam" prognozēto deficīta līmeni. Zemāku deficītu pamatā nosaka mazāki nekā plānots procentu izdevumi, iemaksas ES budžetā un mazāki kapitālie izdevumi ES fondu projektiem, īpaši pašvaldību budžetos.</p> <p>2016.gada vispārējās valdības budžeta strukturālais deficīts tiek prognozēts 0,9% no IKP apmērā, kas ir tādā pašā līmenī kā tika prognozēts likumā "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2016., 2017. un 2018.gadam".</p> <p>Papildus pielietotajai atkāpei no VTM, kas izriet no iemaksu palielināšanas 2.pensiju līmenī, EK ir apstiprinājusi atkāpes piemērošanu saistībā ar plānoto veselības aprūpes sistēmas reformu 2017.gadam 0,1% no IKP apmērā. Ņemot vērā pieļaujamās atkāpes, vispārējās valdības budžeta strukturālā deficīta mērķis 2017.gadam tika noteikts 1,0% no IKP, kas ir tādā pašā apmērā kā tika noteikts likumā "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2016., 2017. un 2018.gadam".</p> <p>Skat. Latvijas Nacionālo reformu programmu (turpmāk – NRP) 2.3.sadaļu.</p>
2	<p>Uzlabot sociālās palīdzības pabalstu adekvātumu un pastiprināt pasākumus, kas palīdz atbalsta saņēmējiem atrast un saglabāt darbu, tostarp ar aktivizācijas pasākumu tvēruma palielināšanu.</p> <p>Paātrināt profesionālās izglītības mācību programmu reformu, iesaistot sociālos partnerus, izveidot regulējumu darba vidē balstītas mācības un palielināt to piedāvājumu.</p>	<p>Ar 2017.gada 1.janvāri paredzēts palielināt ģimenes valsts pabalstu par ceturto un turpmākiem bērniem līdz 50,07 euro mēnesī.</p> <p>Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā (2016.gada septembrī iesniegti priekšlikumi 3.lasījumam Saeimā) paredz uzlabot ģimeņu ar bērniem pieejamību sociālajai palīdzībai un ienākumu izvērtējumā ņemt vērā ģimenes valsts pabalstu. Ņemot vērā ģimenes valsts pabalsta palielinājumu ceturtajam un turpmākajiem bērniem, sociālā palīdzība daudzbērnu ģimenēm būs vēl pieejamāka.</p> <p>Vairāk skatīt NRP 2.3.sadaļu.</p> <p>Ar ES struktūrfondu atbalstu turpinās iepriekšējā plānošanas periodā uzsākta profesionālās izglītības satura reforma. 2016.gada 26.aprīlī MK apstiprināti noteikumi Nr.262 "Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” 8.5.2. specifiskā atbalsta mērķa (turpmāk – SAM), „Nodrošināt profesionālās izglītības atbilstību Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai” īstenošanas noteikumi”. 8.5.2. SAM projekta īstenošanu plānots uzsākt 2016.gada oktobrī, patlaban notiek projekta iesnieguma vērtēšana. Projekta ietvaros līdz 2021.gadam plānots pilnveidot 14 nozaru kvalifikācijas struktūras, izstrādāt 160 profesiju standartus un profesionālās kvalifikācijas prasības (90 līdz 2018.gadam), 184 modulārās profesionālās izglītības pamatprogrammas (10 līdz 2018.gadam) un 210 profesionālo kvalifikācijas eksāmenu saturu atbilstoši Eiropas/Latvijas kvalifikācijas ietvarstruktūrai un mainīgajām darba tirgus prasībām. Projektu īsteno Valsts izglītības satura centrs sadarbībā ar Latvijas Darba devēju konfederāciju, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību, biedrību "Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome" un Izglītības un kvalitātes valsts dienestu.</p>

	<p>Saskaņā ar Profesionālās izglītības likuma grozījumiem, kas tika pieņemti Saeimā 2015.gada 23.aprīlī (turpmāk – Profesionālās izglītības likuma grozījumi), ar mērķi veicināt profesionālās izglītības iestāžu attīstību un to sadarbību ar darba devējiem, valsts un pašvaldību profesionālās izglītības iestādēs tika izveidotas koleģiālas padomdevēju institūcijas – konventi. Patlaban konventi darbojas visās Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošajās profesionālās izglītības iestādēs.</p> <p>Atbilstoši Profesionālās izglītības likuma grozījumiem, kas tajā skaitā noteica to, ka darba vidē balstītas (turpmāk – DVB) mācības ir viena no četrām profesionālās izglītības ieguves formām (klātiene, neklātiene, pašizglītība vai DVB mācības), tika izstrādāti un 2016.gada 15.jūlijā MK apstiprināti noteikumi Nr.484 „Kārtība, kādā organizē un īsteno darba vidē balstītas mācības”. Šie MK noteikumi nosaka darba devēju un sociālo partneru iesaisti DBV mācību īstenošanā un nozaru ekspertu padomju pienākumus, koordinējot un veicinot komersantu sadarbību ar izglītības iestādēm un nodrošinot profesionālās izglītības atbilstību aktuālajām darba tirgus prasībām.</p> <p>Vienlaikus uzsākts sadarbības projekts ar Starptautiskās darba organizācijas pārstāvjiem par DVB mācību attīstības jautājumiem Latvijā.</p> <p>Lai veicinātu profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu iesaistīšanos DVB mācībās, 2016.gada 15.jūlijā MK ir apstiprināti noteikumi Nr.483 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.5.1.SAM “Palielināt kvalificētu profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu skaitu pēc to dalības darba vidē balstītās mācībās vai mācību praksē uzņēmumā” īstenošanas noteikumi”. ES struktūrfondu 8.5.1.SAM projekta īstenošanu plānots uzsākt 2016.gada 4.ceturksnī. Paredzams, ka līdz 2023.gada 3.ceturksnim, DVB mācībās būs iesaistīti 3150 audzēkņi, bet praktiskajās mācībās un mācību praksēs uzņēmumos – 11 025 audzēkņi. Projektu īsteno Latvijā Darba devēju konfederācija sadarbībā ar profesionālās izglītības iestādēm un komersantiem, biedrībām un nodibinājumiem, kas nodrošinās DBV mācību un mācību prakšu īstenošanas vietas.</p> <p>Jauniešu garantijas ietvaros NEET (jaunieši, kas nav iesaistīti izglītībā, apmācībā un nodarbinātībā) grupas jauniešiem arī ir nodrošināta iespēja iesaistīties DVB mācībās, kur jauniešiem tiek dota iespēja vairāk nekā pusi no mācību laika pavadīt reālā darba vidē pie darba devēja.</p>
<p>Uzlabot veselības aprūpes sistēmas pieejamību, kvalitāti un izmaksu lietderību.</p>	<p>Attiecībā uz veselības nozares reformu īstenošanu ir svarīgi nodalīt divus aspektus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2014.- 2020.gadam īstenošana; 2) veselības nozares ilgspējīgas finansēšanas aspekts un turpmāki sistēmas efektivitātes uzlabojumi. <p>Sagatavojot Stabilitātes programmu 2016.-2019.gadam, Latvija pieteicās uz papildu atkāpi no VTМ, lai efektīvāk īstenotu Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. Šis dokuments ietver pasākumus, kas SIP izpratnē ir strukturālās reformas.</p> <p>Balstoties uz Stabilitātes programmas izvērtējumu, EK Latvijai adresētās valstu specifiskajās rekomendācijās ir secinājusi, ka Latvija gan pēc veselības nozares reformas būtības (tiek atzīts, ka reformas ieviešanās rezultātā plānotais pozitīvais efekts uz tautsaimniecību un publiskajām finansēm ir ticams), gan tehniski (tiek ievērota 1,7% no IKP strukturālā deficīta robežvērtība) kvalificējās atkāpei no VTМ. Pašlaik gan atkāpe ir piešķirta 0,1% no IKP apmērā (maksimālais atkāpes apmērs, ko paredz SIP elastības instruments attiecībā uz strukturālajām reformām ir 0,5%).</p> <p>Ņemot vērā, ka Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2014.- 2020. gadam tiek īstenotas gan ar valsts budžeta līdzekļiem, gan ES fondu līdzekļiem, gan 2017-2019.gadu periodā ar valsts budžeta līdzekļiem, kas piešķirti uz deficīta atkāpes rēķina, pēdējā gadījumā plānots līdzekļus piešķirt nodalītu pasākumu grupai, par kuriem MK pieņems atsevišķu lēmumu un par kuriem būs FM pārliecība, ka tie visefektīvāk uzlabo veselības aprūpes sistēmas pieejamību un kvalitāti. Šādu pasākumu izstrāde un izvērtēšana prasa laiku, tāpēc piešķirtās atkāpes līdzekļi 2017.gada valsts budžetā ir rezervēti atsevišķā budžeta programmā un tiks nodoti</p>

		<p>Veselības ministrijas rīcībā pēc tam, kad valdībā tiks apstiprināti Veselības ministrijas sagatavoti priekšlikumi šo līdzekļu izlietojumam.</p> <p>Valsts budžeta līdzekļu pārskatīšanas gaitā tika konstatēts, ka veselības aprūpes sistēmas darbību ir nepieciešamas uzlabot un tādā izpratnē pašlaik sabiedrībā ir aktuāla veselības aprūpes sistēmas reforma, kas vērsta uz labāku pārvaldību, skaidrākiem resursu sadales principiem un efektīvāku resursu izmantošanu. Tādā izpratnē var runāt par jaunu veselības aprūpes sistēmas reformu. Tomēr, jebkurā gadījumā tā neatceļ Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2014.- 2020.gadam paredzētos uzdevumus. Ja sabiedrības veselības pamatnostādnes 2014.- 2020.gadam paredz, kādi veselības aprūpes pakalpojumi ir jāsniedz, jaunā veselības aprūpes sistēmas reforma noteiks, kādā institucionālā un resursu pārvaldības ietvarā šos pakalpojumus varēs sniegt pēc iespējas efektīvi. Un visbeidzot, sabiedrībā pašlaik runā par veselības aprūpes finansēšanas reformu. Šai reformai ir jāsniedz atbilde par to, kā būtiski palielināt finansējumu veselības nozarei, tai skaitā, kā kompensēt finansējuma samazinājumu 2020.gadā, kas veidosies pēc deficīta atkāpes darbības beigām.</p> <p>Papildus NRP iekļautajai informācijai Veselības ministrija ir veikusi nozīmīgus soļus, kas ir priekšnosacījums turpmākai uzsāktai veselības reformu īstenošanai un ilgtspējīgai veselības nozares finansēšana modeļa izveidei. Diskusijās ar nozares un valdības partneriem ir izstrādāts konceptuālais ziņojums „Par Latvijas veselības aprūpes finansēšanas modeļa maiņu” un informatīvais ziņojums „Par valsts finansēto veselības aprūpes pakalpojumu apjomu”. Sadarbībā ar Pasaules banku turpinās darbs pie veselības sistēmas un veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju struktūras pārskatīšanas, kā arī prioritārā kārtā tiek pārskatīti veselības aprūpes pakalpojumu apmaksas tarifi. Kopš 2016.gada 22.jūnija iedzīvotājiem pieejama e-veselības portāla www.eveseliba.gov.lv publiskā daļa. Kopš 2016.gada 12.septembra pieejama e-veselības portāla slēgtā daļa, kurā iedzīvotāji var piekļūt savai elektroniskajai veselības kartei, bet ārstniecības personas produkcijas vidē var uzsākt e-receptes un e-darbnepējas lapas izrakstīšanu.</p> <p>Veselības ministrijas 2017.gada laikā plānotie pasākumi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Lai nodrošinātu, ka veselības nozares reformas ietvaros paredzētie pasākumi ir savstarpēji saskaņoti, plānveidīgi, finansiāli, sociāli un politiski izvērtēti, kā arī ar ieinteresētajām pusēm un sabiedrību izdiskutēti, Veselības ministrija paralēli darbam pie uzsāktā Valdības rīcības plāna pasākumu īstenošanas, izstrādās un līdz 2017.gada 1.aprīlim iesniegs izskatīšanai MK informatīvo ziņojumu par veselības nozares reformu īstenošanas gaitu, kā arī attiecīgo MK noteikumu projektu un politikas plānošanas dokumentu projektu paketi. 2) Veselības nozares reformas ietvaros Veselības ministrijas padotības iestāžu struktūras sakārtošana, kā arī šo iestāžu pilnvaru un tiesību saskaņošana. 3) Normatīvo aktu izstrāde un pilnveide veselības nozares reformas īstenošanas nodrošināšanai. <p>Uzsākt kompleksu veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumu, kā arī pasākumu vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei īstenošanu, izmantojot ES fondu pieejamās investīcijas.</p>
3	Turpināt konsolidēt pētniecības iestādes un stimulēt privātā sektora ieguldījumus inovācijā.	<p>Ievērojot pieejamo resursu koncentrēšanos konkurētspējīgākās zinātniskajās institūcijās saskaņā ar zinātnes bāzes piešķiršanas regulējumu, noteikts, ka no 2016.gada bāzes finansējumu nesaņem zem novērtētās zinātniskās institūcijas. Vairāk informācijas lūdzam skat. NRP 2.2.sadaļu. 2017.gadā tiek plānots veikt nākamo zinātnes institūciju izvērtējumu.</p> <p>Lai pamatotu ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas periodā paredzētās investīcijas zinātnes infrastruktūrā, ir sagatavots un 2016.gada 16.augustā MK sēdē izskatīts informatīvais ziņojums „Par pētniecības un inovācijas infrastruktūras un pētnieciskās darbības koncentrācijas teritoriālo kartējumu”.</p> <p>Lai attīstītu zinātnei saskaņā ar tautsaimniecības ražojošo nozaru vajadzībām, balstoties uz Latvijas Viedās specializācijas stratēģijā noteiktajam jomām, kam ir liels konkurētspējas un eksporta potenciāls (bioekonomika, viedie materiāli, biomedicīna,</p>

vedā enerģētika un informācijas un komunikāciju tehnoloģijas), ir izstrādāti un 2016.gada 17.septembrī stājās spēkā MK noteikumi Nr.562 „Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.1.1.SAM "Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju pētniecisko un inovatīvo kapacitāti un spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos un infrastruktūrā" 1.1.1.4.pasākuma "P&A infrastruktūras attīstīšana viedās specializācijas jomās un zinātnisko institūciju institucionālās kapacitātes stiprināšana" īstenošanas noteikumi". Saskaņā ar šo regulējumu 14 spēcīgāko zinātnisko institūciju pētniecības infrastruktūrā paredzēts ieguldīt finansējumu 120 milj. *euro* apmērā. Pasākuma ietvaros atbalsts tiks sniegts zinātnisko institūciju institucionālās kapacitātes stiprināšanai, pētniecības infrastruktūras modernizēšanai un pētniecības resursus koncentrēšanai konkurētspējīgās zinātniskajās institūcijās. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros tiks nodrošināts atbalsts pēcdoktorantūras pētniecībai. Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” 1.1.1.SAM „Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju pētniecisko un inovatīvo kapacitāti un spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos un infrastruktūrā” 1.1.1.2. pasākuma „Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts” ietvaros atbalsts tiks sniegts vairāk nekā 450 jaunajiem zinātniekiem pēcdoktorantūras pētījumu īstenošanai. Lūdzam skat. arī NRP 2.2.sadaļu.

Stimulēt privātā sektora ieguldījumus inovācijā

ES struktūrfondu plānošanas periodā 2014.-2020.gadam plānots īstenot aktivitātes, kas paredz privātā sektora investīciju piesaisti pētniecības un attīstības (turpmāk – P&A) darbībām:

- Atbalsts mikro, mazo un vidējo uzņēmumu inovācijas aktivitātes veicināšanai, sniedzot atbalstu pētniecības ārpakalpojumu izmantošanai jaunu vai būtiski uzlabotu produktu vai tehnoloģiju attīstībai (Tehnoloģiju Pārneses Programma). MK noteikumi šobrīd ir saskaņošanas procesā un tiks apstiprināti oktobra mēnesī.
- Atbalsts uzņēmumu sadarbībai ar pētniecības sektoru jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei un komercializēšanai astoņu Kompetences centru ietvaros, kas izveidoti RIS3 jomās. 2016.gada 16.maijā noslēdzās projektu iesniegumu atlase, kā rezultātā tika apstiprināti 8 projekti, paredzot 8 kompetences centru izveidi;
- Atbalsts komersantu produktivitātes un konkurētspējas paaugstināšanai, izstrādājot un ieviešot ražošanā jaunus produktus un tehnoloģijas pasākuma “Atbalsts jaunu produktu ieviešanai ražošanā” ietvaros. 2016.gada 12.septembrī noslēdzās projektu iesniegumu pieņemšana un līdz gada beigām plānota projektu vērtēšana. Atbalsts tiks piešķirts eksperimentālu tehnoloģiju izgatavošanai vai iegādei, kā arī uzstādīšanai un testēšanai reālā ražošanas vidē, veicot saimniecisko darbību no ceturrtā līdz astotajam tehnoloģiju gatavības līmenim (TRL-8).

Kopumā 2014.-2020.gada plānošanas periodā būs pieejami vairāk kā 118 milj. *euro* liels finansējums, lai atbalstītu uzņēmumu centienus ieguldīt P&A un inovatīvos projektos, tādejādi plānots piesaistīt vismaz 80 milj. *euro* privātā sektora investīcijas P&A darbībām.

Uzņēmumi Latvijā kopš 2014.gada 1.jūlija var izmantot uzņēmumu ienākuma nodokļa stimulu uzņēmumu P&A izmaksām, kas var tikt norakstītas tajā gadā, kad tās radušās, piemērojot vērtību palielinošu koeficientu „3”. Attiecināmās izmaksas: (1.) uzņēmuma zinātniskā un zinātnes tehniskā personāla izmaksas, kas saistītas ar uzņēmuma veikto pētniecības un attīstības darbu; (2.) pētniecības pakalpojumu, kas saņemti no zinātniskajām institūcijām, izmaksas; (3.) sertifikācijas, testēšanas un kalibrēšanas pakalpojumu izmaksas, saņemot pakalpojumus no akreditētām sertifikācijas, testēšanas un kalibrēšanas institūcijām. Šim stimulam ir tieša ietekme uz privātā sektora investīciju P&A paaugstināšanu.

Stiprināt interešu konflikta novēršanas sistēmu un izveidot vienotu tiesisko regulējumu visiem publiskā sektora darbiniekiem.

Saeimā izveidota Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas darba grupa, kura izvērtē un pārskata likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normu efektivitāti, tai skaitā iespējas tās vienkāršot. 2016.gada augustā FM nodeva saskaņošanai citām valsts institūcijām projektu, kura mērķis ir uzlabot valsts amatpersonu deklarāciju pārbaudi un

		<p>stiprināt informācijas iesniegšanas prasības (valsts amatpersonu deklarācijas ir daļa no likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”). 2016.gadā Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs gatavo skaidrojumu apkopojumu par likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normu piemērošanu, lai veicinātu labāku izpratni par šī likuma prasībām un efektīvāku to piemērošanu (skaidrojumi pieejami http://www.knab.gov.lv/lv/education/interpretations/). Līdz 2016.gada beigām Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs izvērtēs tiesisko regulējumu, lai sagatavotu iespējamus priekšlikumus grozījumiem normatīvajos aktos par uzraudzības pār likumā noteikto amata savienošanas ierobežojumu ievērošanu nodošanu publiskas personas institūcijas vadītājam disciplinārbildības piemērošanai. 2017.gadā, saskaņā ar “Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādņem 2015. – 2020.gadam” (pieņemtas 2015.gada 16.jūlijā ar MK rīkojumu Nr.393), tiks nodrošināts padziļināts pētījums par likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” piemērošanas praksi, uzdevumā iesaistot atbildīgās valsts institūcijas un nevalstiskās organizācijas.</p> <p>Valsts kanceleja ir izstrādājusi Valsts dienesta likumprojektu, kurš ir iesniegts Saeimā 2014.gada 4.novembrī. Ņemot vērā, ka likumprojekts nav virzīts tālāk, vienota tiesiskā regulējuma izstrāde ir viens no darbības virzieniem Valsts pārvaldes reformu plāna 2017.-2020.gadam projektā (plāns tiek gatavots un sabiedrībai apspriešanai tiks nodots diskusiju dokuments, plānotā apstiprināšana līdz gada beigām). Ar Saeimas deputātiem ir panākta vienošanās atjaunot diskusijas un kopā vienoties par labāko iespējamo risinājumu vienota tiesiskā regulējuma izveidei.</p>
Panākt, ka maksātnespējas administratori uzņemas lielāku atbildību, un pastiprināt to publisko uzraudzību.		<p>Tiek stiprināta Maksātnespējas administrācijas kapacitāte. Tiek palielināta Maksātnespējas administrācijas finansējumam novirzāmā uzņēmējdarbības riska valsts nodevas daļa. Tādējādi tiek stiprināta maksātnespējas procesa administratoru publiskā uzraudzība.</p>

Tabula 6.b: ES Stratēģijas noteiktie mērķi attiecībā uz izaugsmi un darbu

Nacionālie 2020 mērķi	Pasākumi	Apraksts
<p>Nacionālais 2020 nodarbinātības mērķis (73,0%)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bezdarbnieku apmācību pasākumu pilnveidošana; 2. Atbalsta pasākumu īstenošana jauniešu bezdarba mazināšanai; 3. Ilgstošo bezdarbnieku un sociālās palīdzības klientu efektīva atgriešana darba tirgū un atbalsts reģionālajai mobilitātei; 4. Nodarbinātības dienesta darba efektivizācija; 	<p>Skat. NRP 3.3. sadaļu.</p>

	5. Pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības sekmēšana.	
Nacionālais 2020 P&A mērķis (1,5% no IKP)	1. Zinātniskās darbības potenciāla attīstība; 2. Uzņēmumu un zinātnieku ilgtermiņa sadarbības platformas izveide; 3. Atbalsts inovatīvu komersantu attīstībai.	<p>Zinātniskās darbības potenciāla attīstība</p> <p>(1) Lūdzam skat. tabulas 6a “Turpināt stiprināt pētniecības iestādes un stimulēt privātā sektora ieguldījumus inovācija” punktu.</p> <p>(2) Ieguldījumu uzņēmumu un zinātnieku ilgtermiņa sadarbības platformas izveidē daļēji sniedz īstenotais pasākums 1.1.1.1. “Praktiskās ievirzes pētījumi”, kura kopējais finansējums 66,89 milj. <i>euro</i>. Pasākuma ietvaros atbalsts tiks sniegts pētījumu projektu īstenošanai zinātniskajās grupās, inovatīvu risinājumu izstrāde praktisku tautsaimniecības problēmu risināšanai, tajā skaitā veicinot sadarbību starp uzņēmumiem, zinātniskajām institūcijām un augstākās izglītības iestādēm.</p> <p>(2)(3) Veicinot gan 2., gan 3. reformas virziena īstenošanu “Zinātnes bāzes finansējums” tiek piešķirts, ņemot vērā, tostarp, veiktus pētniecības un attīstības līgumdarbus ar komersantiem un citiem pasūtītājiem, kā arī ieņēmumus no intelektuālā īpašuma.</p> <p>Savukārt budžeta programma “Zinātniskās darbības attīstība” finansē fundamentālo un lietišķo pētniecību, kas nodrošina zināšanu bāzi un cilvēkkapitālu tautsaimniecības transformācijai uz augstāku pievienoto vērtību, kā arī augsto tehnoloģiju īpatsvara palielināšanu Latvijas preču un pakalpojumu eksportā. Tas savukārt veicina atalgojuma paaugstināšanu gan eksporta nozarēs, gan pastarpināti eksportējošo nozaru darbinieku pirktspējas pieaugums rada pozitīvu ietekmi arī uz atalgojuma pieaugumu uz vietējo tirgu orientētās nozarēs. Fundamentālā zinātne ir uzskatāma par zinātnes bāzi un pamatu kvalitatīvai augstākajai izglītībai.</p> <p>Realizētās Valsts pētījumu programmas finansē valsts pasūtījumu zinātnisku pētījumu veikšanai noteiktajās ekonomikās, izglītības, kultūras un citās valstij prioritārās nozarēs, tādējādi sekmējot uzņēmējdarbības un zinātnes vides sasaisti. Proti, tiek radīta iespēja uzņēmējiem pielietot zinātnes sasniegumus. Zinātnisko institūciju ieguvums ir sniegtā iespēja celt zinātnisko kapacitāti, veikt lietišķus un uz rezultātiem orientētus pētījumus, kā arī veidot zinātnisko pēctecību un sagatavot jaunus kvalitatīvus speciālistus turpmākajai zinātniskajai darbībai. Šāda sadarbība sekmē gan uzņēmējdarbības vides, gan zinātnieku kopējos centienus sekmēt tautsaimniecības transformāciju uz augstākās pievienotās vērtības produktu radīšanu un eksporta struktūras maiņu.</p> <p>Lūdzam skat. arī NRP 3.2.3.sadaļu.</p> <p>Uzņēmumu un zinātnieku ilgtermiņa sadarbības platformas izveide</p> <p>ES struktūrfondu plānošanas periodā 2014.-2020.gadam plānots īstenot aktivitātes, kas paredz uzņēmumu un zinātnieku ilgtermiņa sadarbības veicināšanai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atbalsts mikro, mazo un vidējo uzņēmumu inovācijas aktivitātes veicināšanai, sniedzot atbalstu pētniecības ārpakalpojumu izmantošanai jaunu vai būtiski uzlabotu produktu vai tehnoloģiju attīstībai (Tehnoloģiju Pārneses Programma). MK noteikumi šobrīd ir saskaņošanas procesā un tiks apstiprināti oktobra mēnesī. • Atbalsts uzņēmumu sadarbībai ar pētniecības sektoru jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei un komercializēšanai astoņu Kompetences centru ietvaros, kas izveidoti RIS3 jomās. 2016.gada 16.maijā noslēdzās projektu iesniegumu atlase, kā rezultātā tika apstiprināti 8 projekti, paredzot 8 kompetences centru izveidi.

		<p>Atbalsts inovatīvu komersantu attīstībai ES struktūrfondu plānošanas periodā 2014.-2020.gadam plānots īstenot aktivitātes, kas paredz atbalstu inovatīvu komersantu attīstībai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tehnoloģiju Pārneses Vaučeru programmas ietvaros plānots sniegt atbalstu inovācijas veicināšanai mikro, mazajos un vidējos komersantos paredzot atbalstu P&A aktivitāšu veikšanai lai izstrādātu jaunus vai uzlabotus produktus un tehnoloģijas. Programmas MK noteikumi tiks apstiprināti oktobrī. • Inovāciju motivācijas programmas mērķis ir informēt un iedrošināt pēc iespējas plašāku sabiedrības daļu uzsākt uzņēmējdarbību un inovāciju ieviešanu. Šobrīd Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (turpmāk – LIAA) ir sagatavojusi un iesniegusi Centrālajai finanšu un līgumu aģentūrai (turpmāk – CFLA) projekta pieteikumu ar programmas īstenošanas stratēģiju, kas tiks apstiprināta septembra laikā. Pēc projekta izvērtēšanas un līguma slēgšanas ar LIAA 2016.gada septembrī tiks uzsākta projekta aktivitāšu īstenošana. • 2016. gadā tika turpināta atbalsta programmas jaunu produktu ieviešanai ražošanā izstrādes. Apstiprinātās programmas Atbalsts jaunu produktu ieviešanai ražošanā mērķis ir veicināt komersantu produktivitātes un konkurētspējas paaugstināšanu, izstrādājot un ieviešot jaunus produktus un tehnoloģijas ražošanā, kā arī palielinot privātā sektora ieguldījumus pētniecībā, attīstībā un inovācijās. Programmas ietvaros sniegtais atbalsts eksperimentālām ražotnēm būs nozīmīgs ieguldījums Latvijas ekonomikā, dodot uzņēmumiem iespēju paaugstināt konkurētspēju gan vietējā, gan eksporta tirgū. Atbalsts tiks piešķirts eksperimentālu tehnoloģiju izgatavošanai vai iegādei, kā arī uzstādīšanai un testēšanai reālā ražošanas vidē, nodrošinot, ka vismaz 20% no eksperimentālās tehnoloģijas ir unikālas komponentes, ne vairāk kā 80% no eksperimentālās tehnoloģijas komponentēm vai iekārtām ir izvēlētas no tirgū jau nopērkamām. • 2016.gadā turpinās Norvēģijas finanšu instrumenta programmas “Inovācijas “zaļās” ražošanas jomā” īstenošana. Programmas ietvaros atbalsts pieejams pirmsinkubācijas un inkubācijas pakalpojumiem (Zaļo tehnoloģiju inkubators), kā arī darbībām, lai sniegtu atbalstu uzņēmumiem jaunu vai ievērojami uzlabotu vides produktu izstrādei, komercializēšanai un ieviešanai ražošanā (Neliela apjoma grantu shēma; Atklātais konkurss). Programmā kopumā pieejamais finansējums ir 12,6 milj. <i>euro</i> (2012.-2017.).
<p>Nacionālais SEG emisijas ierobežošanas mērķis (12,2 Mt CO₂)</p>	<p>1. Ne-ETS nozaru emisiju ierobežošana; 2. Pētniecība, inovācijas, sabiedrības informēšana.</p>	<p>Latvijas kopējais SEG emisiju apjoms 2005.-2014.gadā ir samazināts par 0,3%, un 2014.gadā ir 11,4 Mt CO₂ ekvivalents, kas ir par 6,6% mazāks apjoms nekā noteiktais mērķis - 12,2 Mt CO₂ ekvivalents.</p> <p>Latvijai ir atļauts ne-ETS nozaru emisiju apjomu palielināt periodā no 2005.gada līdz 2020.gadam par 17% salīdzinot ar ne-ETS nozaru emisiju apjomu 2005.gadā. Latvijā 2014.gadā ne-ETS nozaru emisijas ir palielinājušās par 5,4% un 2014.gadā ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā neiekļauto SEG emisiju apjoms bija 9,0 Mt CO₂ ekvivalents, kas ir par 3,6% mazāk nekā Latvijai ar Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumu Nr.406/2009/EK noteiktais 2014.gada mērķis.</p> <p>Tiek prognozēts, ka Latvija izpildīs SEG emisiju samazināšanas mērķus, kas noteikti nacionālajos politikas plānošanas dokumentos un ES tiesību aktos.</p>
<p>Atjaunojamās enerģijas mērķis (40,0%)</p>	<p>1. Tiesiskās bāzes sakārtošana; 2. Finanšu resursu pieejamības nodrošināšana atjaunojamās enerģijas ražošanai;</p>	<p>Tiesiskās bāzes sakārtošana 2016.gadā tika turpināts darbs pie esošā atbalsta mehānisma elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamiem energoresursiem (turpmāk – AER) un koģenerācijā efektivitātes izvērtēšanas un sagatavoti priekšlikumi turpmākajiem risinājumiem.</p>

	<p>3. Biodegvielas izmantošanas veicināšana transporta sektorā.</p>	<p>2016.gada 5.jūlijā ir pieņemti grozījumi MK 2009.gada 10.marta noteikumos Nr.221 “Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā” un grozījumi MK 2010.gada 16.marta noteikumos Nr.262 “Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamus energoresursus, un cenu noteikšanas kārtību”. Minētie grozījumi paredz AER izmantojošu elektrostaciju ražotas elektroenerģijas iepirkuma cenas atsaisti no dabasgāzes cenas un pārkompensācijas novēršanas mehānisma ieviešanu. Grozījumi ir iesniegti saskaņošanai EK un stāsies spēkā pēc saskaņojuma saņemšanas.</p> <p>2016.gada 1.martā ir pieņemti grozījumi MK 2015.gada 14.jūlija noteikumos Nr.395 “Kārtība, kādā energoietilpīgi apstrādes rūpniecības uzņēmumi iegūst tiesības uz samazinātu līdzdalību obligātā iepirkuma komponentes maksājumam”, lai nodrošinātu atbilstību nosacījumiem, kas ES dalībvalstīm jāievēro attiecībā uz atbilstību ES vienotā tirgus principiem, tai skaitā izstrādājot atbalsta mehānismus energoietilpīgu uzņēmumu atbalstam. Grozījumi ir iesniegti saskaņošanai EK un stāsies spēkā pēc saskaņojuma saņemšanas.</p> <p>2016.gada 13.septembrī MK, izskatot konceptuālu ziņojumu “Kompleksi pasākumi elektroenerģijas tirgus attīstībai”, atbalstīja obligātā iepirkuma izmaksu segšanas kārtības maiņu. No 2017.gada 1.aprīļa paredzēts segt publiskā tirgotāja izmaksas šādā kārtībā: izmaksas, kas rodas no jaudas maksājumiem koģenerācijas elektrostacijām, tiks attiecinātas uz galalietotājiem proporcionāli to pieprasītajai jaudai sistēmā, savukārt izmaksas par obligātā iepirkuma ietvaros iepirkto elektroenerģiju tiks sadalītas proporcionāli elektroenerģijas galapatēriņam.</p> <p>Finanšu resursu pieejamības nodrošināšana atjaunojamās enerģijas ražošanai</p> <p>Ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo no atjaunojamiem energoresursiem un to pārdod obligātā iepirkuma ietvaros, kopējais prognozētais atbalsta apjoms virs tirgus cenas 2016.gadā ir aptuveni 97,7 milj. <i>euro</i>, kas ir par 2% mazāk nekā 2015. gadā. Šis samazinājums saistīts ar dabasgāzes cenas pazemināšanos. Savukārt prognozētais atbalsta mehānisma ietvaros kopējais iepirktais elektroenerģijas apjoms 2016.gadā, salīdzinot ar 2015.gadu, ir par 5% lielāks</p> <p>Biodegvielas izmantošanas veicināšana transporta sektorā.</p> <p>2016.gadā saglabāts biodegvielu 5% obligātais piejaukums un turpināts piemērot samazinātas akcīzes nodokļa likmes biodegvielām un biodegvielu un fosilo degvielu maisījumiem (B100, E85), lai veicinātu biodegvielu pieejamību patērētājiem.</p>
<p>Nacionālais energoefektivitātes mērķis (0,670 Mtoe)</p>	<p>1. Mājokļu siltināšana; 2. Energoefektivitātes paaugstināšana sabiedriskās un ražošanas ēkās; 3. Efektīvas apgaismojuma infrastruktūras ieviešana pašvaldību publiskajās teritorijās; 4. Energoefektivitātes paaugstināšana siltumenerģijas ražošanā.</p>	<p>Virzība uz nacionālo energoefektivitātes mērķi (skat. NRP 3.6.2.sadaļu)</p> <p>Latvija virzās uz noteikto mērķi 2020.gadā panākt enerģijas ietaupījumu 0,67 Mtoe apmērā (kopējais enerģijas ietaupījums gan gala patēriņā, gan pārveidošanas sektorā). Jau pašlaik ir panākts bruto iekšzemes enerģijas patēriņa samazinājums no 4,47 Mtoe 2008.gadā līdz 4,35 Mtoe 2014.gadā (samazinājums par 0,12 Mtoe), kur būtiska nozīme ir arī energoefektivitātes pasākumu īstenošanai.</p> <p>1.Energoefektivitātes paaugstināšana mājokļos un rūpnieciskajā ražošanā</p> <p>1.2. Ekonomikas ministrija ir izstrādājusi darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 4.2.1.1.pasākumu “Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu dzīvojamās ēkās” (turpmāk – 4.2.1.1.pasākums).</p> <p>4.2.1.1.pasākuma īstenošanu regulējošie MK noteikumi tika apstiprināti 2016.gada 15.martā, 2016.gada 18.aprīlī Attīstības finanšu institūcija Altum (turpmāk – Altum) uzsāka sniegt konsultācijas dzīvokļu īpašniekiem, savukārt 2016.gada</p>

		<p>13.septembrī CFLA un Altum noslēdza līgumu par 4.2.1.1.pasākuma īstenošanu un Altum uzsāka atbalsta pieteikumu pieņemšanu.</p> <p>1.2. Ekonomikas ministrija ir izstrādājusi darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 4.1.1.SAM “Veicināt efektīvu energoresursu izmantošanu, enerģijas patēriņa samazināšanu un pāreju uz AER apstrādes rūpniecības nozarē”.</p> <p>4.1.1.SAM īstenošanu regulējošie MK noteikumi tika apstiprināti 2016.gada 6.septembrī. Projektu iesniegumu atlasī plānots uzsākt 2016.gada oktobrī.</p> <p>2.Energoefektivitātes paaugstināšana sabiedriskajās ēkās</p> <p>2.1.Ekonomikas ministrija ir izstrādājusi darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 4.2.1.1. pasākuma “Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts ēkās” pirmo projektu iesniegumu atlasē kārtu.</p> <p>4.2.1.1.pasākuma īstenošanu regulējošie MK noteikumi tika apstiprināti 2016.gada 9.augustā. 2016.gada 16.septembrī tika izsludināta ierobežota projektu iesniegumu atlasē kārtā.</p> <p>2016.gadā turpinās Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta (EKII) darbība. Atklātā projektu iesniegumu konkursa “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana valsts nozīmes aizsargājamo arhitektūras pieminekļos” ietvaros ir noslēgti 9 līgumi par projektu īstenošanu. Savukārt atklāt projektu iesniegumu konkursa “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana – zema enerģijas patēriņa ēka” ietvaros norit 7 līgumu par projekta īstenošanu slēgšanas process.</p> <p>4.Energoefektivitātes paaugstināšana siltumenerģijas ražošanā</p> <p>Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 4.3.1. SAM “Veicināt energoefektivitāti un vietējo AER izmantošanu centralizētajā siltumapgādē” sākotnējā izvērtējuma un projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju saskaņošanu tika uzsākta 2016.gada 25.augustā. 2016.gada 29.septembrī 4.3.1. SAM īstenošanu regulējošo MK noteikumu projekts tiks izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē. 4.3.1. SAM plānots saskaņots 2016.gada laikā un 2017.gada februārī uzsākt projektu iesniegumu atlasī.</p>
<p>Nacionālais mērķis attiecībā uz jauniešiem, kuri priekšlaicīgi pārtraukuši mācības (13,4% (10,0%))</p>	<p>1. Pamata un vidējās izglītības pieejamības nodrošināšana; 2. Modernu mācību metožu ieviešana.</p>	<p>(1) Izglītības un zinātnes ministrijā 2016.gada septembrī darbu uzsāka starpinstitucionāla darba grupa, kuras sastāvā ir Satiksmes ministrijas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Pārresoru koordinācijas centra, Nodarbinātības valsts aģentūras, Latvijas Pašvaldību savienības, Latvijas Lielo pilsētu asociācijas pārstāvji. Darba grupas uzdevumi ir izvērtēt vienošanās par pašvaldību savstarpējo norēķinu par iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem sistēmas modificēšanu un izstrādāt priekšlikumus izglītības iestāžu tīkla salāgošanai ar transporta maršruta tīklu, tādējādi nodrošinot sākumskolas izglītības ieguvu iespējami tuvu dzīvesvietai, savukārt pamatizglītību un vidējo izglītību – konkurētspējīgā izglītības iestādē. Līdz 2017.gada 1.martam plānots sagatavot priekšlikumus kompleksam risinājumam, izstrādājot iespējamo “ideāla” izglītības iestāžu tīkla telpisku kartējumu, kura pamatā ir izglītības kvalitāte, vienoti izglītības iestāžu tīkla izveides kritēriji un atbalsta pasākumi.</p> <p>2016./2017.mācību gadā plānots uzsākt ES struktūrfondu 8.3.4.SAM “Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus” īstenošanu. Tostarp 2017.gadā plānots izstrādāt vadlīnijas priekšlaicīgas mācību pamešanas risku identificēšanai un novēršanai, ieteikumus izglītojamo konsultēšanai, piedāvāt profesionālās kompetences pilnveides programmas pedagogiem, bet no 2017.gada 4.ceturkšņa uzsākt atbalsta programmas īstenošanu 5.–12.klases skolēniem vispārējās izglītības iestādēs un 1.–4.kursa audzēkņiem profesionālās izglītības iestādēs, attiecīgi nodrošinot tiem, kuriem tas ir nepieciešams, individuālas pieejas nodrošināšanu, tostarp, papildu konsultācijas, kā arī kompensējot izdevumus ceļam, dienesta viesnīcai vai internātam un nodrošinot brīvpusdienas. Papildus projekta ietvaros tiek plānots paaugstināt jauniešu motivāciju mācīties un attīstīties, iesaistoties jaunatnes organizācijas un biedrības vai</p>

nodibinājumu, kas veic darbu ar jaunatni, projektos. Vienlaikus, lai samazinātu priekšlaicīgu mācību pamešanas risku, projekts nodrošinās pasākumus un informāciju vecākiem, lai aktīvāk iesaistītos ar bērnu skolas gaitām saistīto problēmu risināšanā.

2016.gada 4.ceturksnī tiks uzsākta ES struktūrfondu 8.3.5.SAM “Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” projekta īstenošana, paredzot, ka 2017.gadā kopējais izglītības iestāžu skaits, kurās pieejami karjeras izglītības pakalpojumi, sasniegs 262 izglītības iestādes.

Projektā “Sākotnējās profesionālās izglītības programmu īstenošana Jauniešu garantijas ietvaros” jauniešiem vecumā no 17 līdz 29 gadiem (ieskaitot) ir iespēja bez maksas profesionālās izglītības programmās gada vai pusotra gada laikā iegūt darba tirgū pieprasītu profesiju. No 2016.gada 1.septembra mācības piedāvās uzsākt 37 profesionālās izglītības iestādes un koledžas, nodrošinot iespēju apgūt vairāk nekā 70 dažādas profesijas. Projekta īstenošana uzsākta 2014.gada 1.jūnijā un tas ilgs līdz 2018.gada 31.augustam un plānots, ka tā ietvaros 6500 NEET jaunieši un 1496 nodarbinātie saņems atbalstu otrā vai trešā līmeņa profesionālās kvalifikācijas ieguvei. Līdz 2016.gada augustam projekta ietvaros profesionālo kvalifikāciju jau ieguvuši 2786 jaunieši, mācības turpina 2205 izglītojamie.

Sākot ar 2016./2017.mācību gadu tiek plānota atsevišķu projektu vai to daļu (objektu) īstenošanas uzsākšana ES struktūrfondu 8.1.2.SAM “Uzlabot vispārējās izglītības iestāžu mācību vidi” ietvaros, kur pašvaldības atbilstoši saskaņotajiem pašvaldību attīstības programmu investīciju plāniem sagatavos un iesniegs projektu iesniegumus vispārējās izglītības iestāžu mācību vides uzlabošanai un izglītības iestāžu tīkla sakārtošanai reģionālajā līmenī.

Savukārt ES struktūrfondu 8.1.3.SAM “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” ietvaros 27 profesionālās izglītības iestādes ir saņēmušas uzaicinājumu no 2016.gada augusta līdz 2020.gada decembrim iesniegt infrastruktūras modernizācijas projektus atbilstoši saskaņotajām izglītības iestāžu attīstības stratēģijām. Sākot ar 2017.gadu, tiks uzsākta projektu īstenošana, pamatā veicot būvprojektu izstrādes, autoruzraudzības un būvekspertīzes iepirkumus un uzsākot būvprojektēšanu. Lūdzam skat. arī NRP 3.4.2.sadaļu.

(2) 2016./ 2017.mācību gadā ES struktūrfondu SAM 8.3.1. „Attīstīt kompetenču pieejā balstītu vispārējās izglītības saturu” ietvaros tiks uzsākta kompetenču pieejā balstīta vispārējās izglītības satura izstrāde, pēctecīgi īstenojot jaunradītā mācību satura aprobāciju 80 izglītības iestādēs, kompetenču pieejā balstīta mācību satura īstenošanai nepieciešamo mācību līdzekļu, tostarp daļas arī digitālā formātā, izveidi, kā arī pedagogu profesionālo kompetenču pilnveidi, t.sk. iekļaujošās izglītības nodrošināšanas kontekstā. Kompetenču pieejā balstīta vispārējās izglītības satura pakāpeniskas ieviešanas uzsākšana plānota no 2018.gada 1.septembra.

Turpināsies 2015.gada 1.septembrī uzsāktā datorikas mācību satura dažādu apguves modeļu (mācot datorikas mācību saturu integrēti, kā atsevišķu mācību priekšmetu, kā fakultatīvu nodarbību vai interešu izglītības programmu) aprobācija, paplašinot 153 izglītības iestādēs aprobācijā iesaistīto mērķgrupu loku.

2016.gada beigās plānots uzsākt ES struktūrfondu SAM 8.3.2. „Palielināt atbalstu vispārējās izglītības iestādēm izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai” 8.3.2.1.pasākuma „Atbalsts nacionāla un starptautiska mēroga pasākumu īstenošanai izglītojamo talantu attīstībai” īstenošana, paredzot atbalstu izglītojamo pētnieciskajai darbībai un dalībai valsts un starptautiskajās mācību priekšmetu olimpiādēs, starptautiskajās skolēnu zinātnes izstādēs un konkursos. Projekta ietvaros plānota metodiskā materiāla izstrāde, kas palīdzēs skolotājiem atpazīt talantīgus izglītojamus un nodrošināt atbalstu talantu izkopšanai. 2017.gada sākumā tiks uzsākta 8.3.2.2.pasākuma „Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai” īstenošana, kura ietvaros plānots metodiskais nodrošinājums skolotājiem darbam ar skolēniem, kuriem ir mācīšanās traucējumi un mācību grūtības. Pedagogu profesionālās kompetences pilnveide plānota arī efektīvu rīku izmantošanai

		<p>izglītojamo kompetenču attīstīšanai, interešu izglītības īstenošanai un pedagogiem nepieciešamajām mūziklītības kompetencēm. Izglītojamajiem tiks īstenoti kompleksi pasākumi individuālo kompetenču attīstībai, ieviešot jaunas mācību formas individuālas pieejas attīstībai mācību satura apguvei un ārpusstundu pasākumu veidā STEM (<i>Science, Technology, Engineering and Mathematics</i> – zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes, matemātika), valodu, kultūrizglītības un radošās industrijas, multidisciplinārā un sporta jomā. Lūdzam skat. arī NRP 3.4.3.sadaļu.</p> <p>(3) Informāciju lūdzu skat. tabulā 6a un NRP 3.4.3.sadaļu.</p> <p>Vienlaikus 2016.gadā Izglītības kvalitātes valsts dienests uzsāka īstenot projektu „EQAVET (Eiropas kvalitātes nodrošināšanas ietvarstruktūra profesionālajā izglītībā) ietvarstruktūra un pamatprincipi profesionālajā izglītībā programmas Erasmus+ īstenošanā”, kurš ilgs līdz 2017.gada 31.martam. Tā ietvaros ir plānots izstrādāt rekomendācijas EQAVET indikatoru ieviešanai un atbalsta materiālus, kā arī organizēt pasākumus izglītības iestāžu vadītājiem. Patlaban tiek gatavoti attiecīgi MK noteikumi „Kārtība, kādā akreditē izglītības iestādes, eksaminācijas centrus un citas Izglītības likumā noteiktas institūcijas, vispārējās un profesionālās izglītības programmas un novērtē valsts augstskolu vidējās izglītības iestāžu, valsts un pašvaldību izglītības iestāžu vadītāju profesionālo darbību” (VSS-658), kas paredz vienoto profesionālās izglītības kvalitātes novērtēšanas indikatoru ieviešanu profesionālās izglītības kvalitātes nodrošināšanai. Parazdams, ka MK noteikumi stāsies spēkā 2017.gada 1.janvārī.</p> <p>(4) Informāciju lūdzu skat. arī tabulā 6a un tabulas 6.b 1.punktā, kā arī NRP 3.4.4.sadaļu.</p> <p>2016.gada 15.jūlijā MK apstiprināti noteikumi Nr.485 “Nozaru ekspertu padomju izveidošanas, darbības un darbības koordinācijas kārtība”, kuru izstrādes mērķis ir nozaru ekspertu padomju izveidošanas, darbības un darbības koordinēšanas kārtības noteikšana, lai nodrošinātu padomju darbību ilgtermiņā.</p>
<p>Nacionālais augstākās izglītības mērķis (34-36%)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Augstākās izglītības modernizācija – jauna augstākās izglītības finansēšanas modeļa ieviešana; 2. Augstākās izglītības vienlīdzīgas pieejamības nodrošināšana; 3. Nacionālās kvalitātes nodrošināšanas institūcijas izveide; 4. Augstākās izglītības institūciju materiāli tehniskās bāzes modernizēšana un resursu izmantošanas efektivitātes paaugstināšana; 5. Studiju programmu fragmentācijas mazināšanās, resursu koplietošana; 6. Ārvalstu studentu piesaistīšana. 	<ol style="list-style-type: none"> (1) Sniedzot ieguldījumu augstākās izglītības modernizācijā un īstenojot jauna augstākās izglītības finansēšanas modeļa ieviešanu, budžeta apakšprogrammas 03.01.00 “Augstskolas” un 03.11.00 “Koledžas” finansē jaunā finansēšanas modeļa I pilāru- studiju vietu finansējumu. Budžeta apakšprogramma 03.03.00 “Zinātniskās darbības attīstība augstskolās un koledžās” finansē II pilāru, stimulējot pētniecību kā kvalitatīvās augstākās izglītības pamatu, akadēmiskā un zinātniskā personāla ataudzi un finansējuma piesaisti no komersantiem, starptautiskiem projektiem un citiem avotiem. Lūdzam skat. arī NRP 2.2.sadaļu. (2) 2016.gada 2.septembrī stājās spēkā MK noteikumi Nr.561 „Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.1.1. SAM „Palielināt modernizēto STEM, tajā skaitā medicīnas un radošās industrijas, studiju programmu skaitu”, kas paredz nozīmīgus ES struktūrfondu investīciju piešķirumu augstskolu STEM infrastruktūras modernizācijai. Lūdzu skat arī NRP 3.4.4.sadaļu. (3) Akadēmiskās informācijas centrs ir uzsācis ESF projekta “Atbalsts EQAR Aģentūrai izvērīto prasību izpildei” īstenošanu. Projekta mērķis ir nodrošināt atbalstu Eiropas augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas reģistra (<i>European Quality Assurance Register for Higher Education – EQAR</i>) Aģentūrai izvērīto prasību izpildei, tai skaitā, Aģentūras darbības kvalitātes paaugstināšanai un kapacitātes stiprināšanai. Pēc projekta īstenošanas Latvijas augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas sistēma funkcionēs atbilstoši Eiropas standartiem un vadlīnijām kvalitātes nodrošināšanai (<i>European Standards and Guidelines for Quality Assurance</i>), kas palielinās uzticamību Latvijas augstākajai izglītībai un iegūtajiem diplomiem. Lūdzam skat. arī NRP 3.4.4.sadaļu. (4) Lūdzam skat. tabulas 6b 2.punktu, kā arī 6a tabulas zinātnes sadaļu. (5) Turpinot stiprināt pētniecības institūcijas, sadarbībā ar Pasaules Banku ir uzsākta jauna projekta īstenošana. Laikā no 2016. līdz 2018. gadam tas tiks īstenots ar mērķi panākt augstākās izglītības institūciju pārvaldības pilnveidi. Tā ietvaros

		<p>tiks izvērtēta augstskolu iekšējā pārvaldība un finanšu vadība kontekstā ar jauno augstākās izglītības finansēšanas modeli. Tiks pētīts, kā panākt pārvaldības struktūru centienus īstenot iekšējas reformas un savas darbības salāgot ar tautsaimniecības prasībām.</p> <p>2017.gadā ir plānots uzsākt SAM 8.2.1. “Samazināt studiju programmu fragmentāciju un stiprināt resursu koplietošanu” īstenošanu, kas paredz kopīgo doktorantūras studiju programmu un studiju programmu ES valodās izstrādi, kā arī izstrādāto un akreditēto studiju programmu starptautisko publicitāti, kas, tostarp, sekmēs ārvalstu studentu piesaisti. Šobrīd, piemēram, Latvijas Universitāte, Latvijas Lauksaimniecības universitāte un Rīgas Stradiņa universitāte kopīgi realizē maģistra studiju programmu “Uzturzinātne”. Lūdzam skat. arī NRP 3.4.4.sadaļu.</p> <p>(6) Laikā no 2009. līdz 2016.gadam ārvalstu studentu īpatsvars Latvijā nepārtraukti palielinājies par 1-2% gadā, 2015./2016.gadā sasniedzot 8% (6465 studentus). Lūdzam skat. NRP 3.4.4.sadaļu.</p>
<p>Nacionālais nabadzības mērķis (21,0%)</p>	<p>1. Ienākumu nevienlīdzības samazināšana; 2. Nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļauto personu līdzdalības darba tirgū veicināšana; 3. Diskriminācijas draudu un stereotipu mazināšana, kā arī pilsoniskās līdzdalības veicināšana.</p>	<p>Skatīt NRP 3.5.sadaļu.</p>

Pamatojoties uz 2016.gada jūnijā aktualizēto makroekonomiskās attīstības scenāriju, kā arī ņemot vērā budžeta izpildi gada pirmajā pusē, FM vērtē, ka vispārējās valdības budžeta deficīts **2016.gadā** būs 0,9% no IKP, kas ir nedaudz zemāks, gan, salīdzinot ar likumā “Par valsts budžetu 2016.gadam” noteikto deficīta līmeni, gan ar prognozēto Stabilitātes programmā 2016.-2019.gadam. Zemāku deficītu pamatā nosaka mazāki nekā plānots procentu izdevumi, iemaksas ES budžetā un mazāki kapitālie izdevumi ES fondu projektiem, īpaši pašvaldību budžetos.

2017.gadā vispārējās valdības budžeta deficīts pie nemainīgas politikas scenārija tiek prognozēts 0,9% no IKP, kas ir par 0,1% augstāks salīdzinot ar Stabilitātes programmā 2016.-2019.gadam prognozēto deficīta līmeni. Izmaiņas pamatā noteica lielāki izdevumi sociālajiem pabalstiem nekā prognozēts Stabilitātes programmā 2016.-2019.gadam, ņemot vērā, ka arī 2016.gada pirmajā pusē turpinās gan pabalstu saņēmēju skaita, gan pabalsta vidējā apmēra pieaugums, pamatā slimības un bezdarba gadījumā. To nosaka pabalstu apmēra ierobežojumu atcelšana, sākot ar 2015.gadu. Tā rezultātā salīdzinājumā ar Stabilitātes programmas 2016.-2019.gadam prognozēm izdevumu prognoze sociālajiem pabalstiem tika palielināta gan 2016.gadam, gan 2017.gadam.

Uzsākot 2017.gada budžeta izstrādi valdībai bija jāpieņem lēmumi, lai ne tikai likvidētu negatīvo fiskālo telpu, bet arī nodrošinātu vidēja termiņa budžeta prioritāšu finansēšanu. Līdz ar to valdība lēma par virkni nodokļu politikas pasākumiem, kas nodrošināja papildus ieņēmumus valsts budžetā, kā arī īstenoja valsts budžeta bāzes izdevumu pārskatīšanu. Pieņemtie lēmumi ļāva nodrošināt papildu līdzekļus gan pašu nozaru prioritāšu finansēšanai, gan arī kopējo valdības prioritāšu finansēšanai – ārējai un iekšējai drošībai, veselībai un izglītībai. Ņemot vērā augstāk minēto lēmumu kopumu 2017.gada vispārējās valdības budžeta deficīts tiek prognozēts 1,1% no IKP apmērā³, kas ņemot vērā budžeta ciklisko komponenti - 0,1% no IKP – atbilst vispārējās valdības budžeta strukturālā deficīta mērķim -1,0% no IKP.

Tabula 7: Salīdzinājums ar Stabilitātes programmu 2016.-2019.gadam

	EKS kods	2015	2016	2017
		% no IKP		
Vispārējās valdības budžeta bilance	B.9			
Stabilitātes programma		-1,0	-1,0	-1,0
Vispārējās valdības budžeta plāna projekts		-1,3	-0,9	-1,1
Starpība		-0,3	0,1	-0,1
Vispārējās valdības budžeta bilance pie nemainīgas politikas	B.9			
Stabilitātes programma		-1,0	-1,0	-0,8
Vispārējās valdības budžeta plāna projekts		-1,3	-0,9	-0,9
Starpība		-0,3	0,1	-0,1

³ Atbilstoši pieņemtajiem valdības lēmumiem 2017.gada vispārējās valdības budžeta deficīts sasniedz 1,0% no IKP. Papildus tam tiek pieņemts, ka fiskālā nodrošinājuma rezerve, kas ir 0,1% no IKP, tiks izlietota atbilstoši Fiskālo risku deklarācijā definētajiem fiskālajiem riskiem.

Pielikums: Metodoloģiskie aspekti

Makroekonomiskās prognozes tiek veidotas vidēja termiņa makroekonomiskajā modelī, kas nodrošina makroekonomisko likumsakarību ievērošanu prognozēs un par pamatu izmanto īstermiņa un vidēja termiņa ekonometrisko modeļu rezultātus, kā arī eksperta vērtējumus.

Sagatavojot nodokļu ieņēmumu prognozes tiek izmantotas plaši pazīstamas prognozēšanas metodes un pieņēmumi, tomēr visvairāk tiek izmantots prognozēšanai speciāli izstrādāts rīks, t.i., modelis LATIM-F. Biežāk izmantotie nodokļu ieņēmumu prognozēšanas paņēmieni:

- izmantojot detalizētu nodokļa ieņēmumu aprēķinu;
- prognozējot nodokļu ieņēmumu īpatsvaru IKP, %;
- prognozējot nodokļa reālās apliekamās bāzes / modelētās bāzes attiecību;
- izmantojot eksperta novērtējumu;
- izmantojot citus paņēmienus.

Lai aprēķinātu nodokļu ieņēmumu prognozes, FM, kā tika minēts iepriekš, izmanto nodokļu ieņēmumu prognožu modeli LATIM-F, kura galvenās sastāvdaļas ir makroekonomisko rādītāju datu bāze, faktisko nodokļu ieņēmumu datu bāze un likumdošanas izmaiņas (ieskaitot nodokļu likmes utt.). Tāpat analizē tiek izmatota Valsts kases, Valsts ieņēmumu dienesta, Centrālās statistikas pārvaldes u.c. informācija.